

ZADRUGAR

G L A S I L O
N A B A V L J A L N E
Z A D R U G E
U S L U Ž B E N C E V
D R Ž A V N I H
Ž E L E Z N I C
V

L J U B L J A N I
L E T O • X V I

2

V S E B I N A

NALOGE MEDNARODNE ZADRUŽNE ZVEZE ZA ČASA VOJNE /
ZADRUŽNIŠTVO JE EDINI SOCIALNI IN EDINI DEMOKRATSKI
IZHOD IZ DANAŠNJE GOSPODARSKE RAZRVANOSTI / OKRE-
VALIŠČE ZADRUŽNIH USLUŽBENCEV NA POHORJU / NAŠE
OGNJIŠČE: IZ STARIH ODEJ NOVE / OTROŠKE ODEJICE IZ
VOLNENIH KRP / LIMONIN SIRUP / PREHRANA: PREPROSTI
JEDILNIKI / VRT IN CVETLICE: NAGELJ / LEPOSLOVJE:
STRAH / V SPOMIN / SREBRNI RUDNIKI / ZA MLADE ZA-
DRUGARJE: MEDVEDJA KRALJICINA / ZADRUŽNI VESTNIK

Obvestilo.

Obveščamo vse naše člane, da znašajo po sklepu upravnega odbora nabavlj. zadruga povračila za l. 1939.:

za poravnane kreditne nakupe 4⁰/₀

za izvršene gotovinske nakupe 5⁰/₀

Tozadevna obvestila prejmejo člani od svojih edinic v mesecu marcu.

Upravni odbor.

Nakupovalni termin

začne radi velikonočnih praznikov že 16. marca.

MANUFAKTURNI ODDELEK

je pravkar prejel večjo izbiro gotovih

**spomladanskih
plaščev**

po najnovejših krojih. Na zalogi ima vse vrste **službenih čepic**, po želji napravimo tudi po naročilu.

Z A D R U G A R

GLASILO NABAVLJALNE ZADRUGE USLUŽBENCEV DRŽ. ŽEL.

Št. 2

Ljubljana, 20. februarja 1940

Leto XVI

† H. J. May:

Naloge

Mednarodne zadružne zveze za časa vojne

Koliko vojne prilike neizogibno spremene normalno delovanje Zveze, vemo iz izkustev med svetovno vojno 1914—1918 in lahko pokažemo nekaj poti, po katerih moramo danes hoditi. Skušali bomo to storiti, medtem pa istočasno razviti naš načelni načrt, ki smo ga zasnovali. Predvsem si hočemo ogledati bistvo — značaj vojne, v katero smo danes zapleteni, in obenem primerjati cilje in vzroke prejšnjega konflikta. Zadostovalo bo morda našemu namenu, spomniti na to, da je bila vojna iz leta 1914., kot se žal v zgodovini le prepogosto dogaja, vojna, ki ni izkazala nikakih višjih namenov kot stremljenja po razširitvi ozemlja, pridobitve prirodnih pomočkov in nadzorstvo nad gospodarskimi procesi na eni strani, po drugi pa željo, utešiti politične in vojaške ambicije. Šlo je v resnici za imperialistično vojno.

Vojna ali pričakovane njene posledice niso neposredno ogrožale zadružnikov in njihovih organizacij, bodisi narodnih (po državah), bodisi mednarodnih. Narodne zadružne ustanove so se v več primerih, zlasti pa v vojujočih se državah, in sicer obeh taborov, izkazale v resnici za narodne gospodarske sile, ki so storile najučinkovitejše „nebojne“ usluge občestvu, vštevši armado na bojišču.

Zadružniki, tako v armadi kot v civilnem življenju, so se mogli dogovarjati preko meja neovirani od svojih vlad in si medsebojno nuditi pomoč v težavah, ki so jih prinašali vojni odnosi. Zadružno članstvo je bilo za sporazum in prijateljstvo med onimi, ki so jih njihovi imperialistični vladarji imeli za sovražnike. Značaj in okolnosti vojne so narekovale našemu gibanju politično nevtralnost in „vsak za vse in vsi za enega“ je bila neizpodbijana deviza zadružnega pokreta.

Vojna, v katero je danes zapletena Evropa, ima popolnoma drug značaj. Ni prišla nad nas kot blisk iz jasnega, kot posledek tajne diplomacije, ni to vojna, glede katere je živel narod kot takrat leta 1914. do zadnje ure v brezskrbni nevednosti, temveč je prišla kot odpor in ko je postalo večini jasno, da je v izbiri med uničenjem edina rešitev v tem, da se proti sili nastopi s silo.

V tem konfliktu mora biti prizadevnost zadružnikov jasna. Namen zadružništva je, nadomestiti sedanji družabni sistem z našim preprostim načrtom pravične združitve, ki bi, mednarodno uporabljen, kolektiviziral skupne prirodne pripomočke, vzporedil (koordiniral) gospodarski vložek in gospodarske možnosti ter proglasil vojno ter trinoštvo za nezakonite.

Če si tako predočimo možnost in namen zadružništva, potem nam je to, kar nam je dragoceno kot državljanom, kot zadružniku dvojno drago, ker zastopamo stališče, da predstavlja naše zadružno gibanje čisto demokracijo, in da zavisi njegov nadaljnji obstoj od temeljnih načel svobode, za katere se danes vojuje vojna.

To je razlog, zakaj smo v poslednjih oklicih skušali poudarjati odgovornost organiziranja zadružnega gibanja, da z vso svojo močjo nastopa v tej borbi za svobodo in zmago zakonitosti. Vendar pa ta oklic ne pomeni niti kakega poziva mednarodnim zadružnim ustanovam, naj z orožjem podpirajo zahteve demokratičnih sil, niti ne, naj sodelujejo pri strašnem uničevanju človeških življenj in pri vseh drugih vojnih grozotah.

Gre le za moralni prispevek, ki ga doprinesemo s tem, da proglasimo in prikazujemo naše strnjeno hotenje, da se morajo obnoviti človečanske pravice. Kličemo zato zadružnikom vsega sveta, naj vsak pri vsaki priliki, ki se mu nudi, sedanjemu stanju posveti ves svoj vpliv in zastavi vse svoje moči. To je le izvajanje našega prepričanja, da predstavlja največjo silo za mir in pravico na svetu neprestano npravstveno pregovarjanje vseh ljudi, ki so dobre volje.

Glavne naloge Mednarodne zadružne zveze za časa vojne moramo radi tega po naših vidikih in našem mišljenju povzeti v sledečih šestih točkah:

1. Vzdrževati moramo dopisovanje — občevanje, in kolikor le možno, osebne stike s člani, to je z narodnimi organizacijami, ki so včlanjene v Zvezi.

2. Osigurati moramo izdajanje publikacije „Mednarodnega zadružnega vestnika“ in vzdrževati razne druge poročevalske službe s posebno kroniko zadev, ki so med vojno za narodne zadružne organizacije posebne važnosti.

3. Razmišljati moramo o njih in pripravljati glavne smernice, po katerih naj se po vojni zopet obnovi polna delavnost Zveze.

4. Skušati moramo doseči soglasje v presoji načel, ki naj se postavijo za osnovo takemu svetovnemu redu, ki bi zavaroval svobodo, varnost in svetovni mir.

5. Določiti moramo, kaj naj prispevajo organizirane zadružne ustanove, da se sprejme in uresniči tak program.

6. Močno si moramo začeti prizadevati, da pridobimo za članstvo v Zvezi ona združna gibanja, ki nastajajo in se sedaj razvijajo na kontinentih izven Evrope.

Sedaj je s temi različnimi stvarmi takole:

1. **Medsebojni stiki.** Predvsem bi omenili, da med svetovno vojno l. 1914—1918 občevanje med Zvezo in njenimi članicami nikoli ni bilo prekinjeno. Omejitev in zmanjšanje občevanja je bilo sicer neizbežno, kot je to tudi danes primer, ali nikoli ni z nobeno državo popolnoma prenehalo. V zvezi s temi izvajanja je pomembno omeniti morda najodličnejše dejstvo, da je Osrednja zveza nemških konsumnih društev v Hamburgu prevajala, tiskala in razpošiljala po drugih državah nemško izdajo Zvezinega glasila (*Internationales Genossenschafts-Bulletin*). Vsebinsko „bulletina“ je pisatelj teh vrstic pripravil v Londonu in britanske državne oblasti so dovoljevale olajšave glede pošiljanja materiala in tiskanih izvodov med Londonom in Hamburgom. Kaj podobnega je dandanes nemogoče iz dveh razlogov. Prvič: leta 1933. je radi narodnosocialistične kontrole nad združništvom nemško združno gibanje prestalo biti član Zveze in drugič: ko je izšla istega leta septembrska številka, so narodno socialistične oblasti glasnik Zveze „*Internationale genossenschaftliche Rundschau*“ prepovedale in izgnale.

Spričo neizbežnih omejitev, ki jih predpisujejo za odpravo in spričo cenzure, posluje trenutno pisemski promet še primerno redno in hitro. Kar se tiče vzdrževanja stikov z združnimi zvezami po državah, moremo torej pričakovati, da bo le malo težkoč.

Teže, čeprav kot domnevamo ne nemožno, pa bo potovati v različne države in obiskovati nacionalne kongrese in druge skupščine, kar se je vedno izkazalo, da je velikega pomena in vrednosti za Zvezo, ker se s tem utrjujejo medsebojni odnošaji in ustvarja pravo razumevanje nacionalnih problemov. Medtem, ko pišemo te vrstice, dohajajo vabila na jubilejna zborovanja na kontinentu. Kraj, kjer naj bi zboroval prihodnji kongres Mednarodne združne zveze, ki bi se moral vršiti leta 1940., je bil izza izbruha vojne predmet pismenega zanimanja dveh držav. Minuli mesec* smo prejeli prispevke iz držav, ki leže na obeh straneh vojnega pasu. Moremo radi tega reči, da je „duh“ združne armade prav dober. Bojimo pa se, da osrednjega načelstva in upravnega odbora v bližnji bodočnosti ne bo lahko sklicati. Nekateri člani upajo, da bo možno imeti seje, vsi so pa prepričani o koristih, ki bi se mogle s tem doseči. Iskali bomo prilike in možnosti, da uresničimo te upe.

2. **Publikacije.** Razlika, ki obstoja med nadzorovanjem vsebine in razpošiljanjem tiskovin za časa zadnje in sedanje vojne, pomaga

* H. May je pisal to svoje poročilo začetkom novembra p. l. (— Op. uredn.)

poudariti veliki razloček med obema konfliktoma. Šele jeseni leta 1915. ali okroglo 14 mesecev po izbruhu vojne nam je bilo zaukazano, da moramo imeti oblastveno dovoljenje za razpošiljanje naših publikacij v inozemstvo. V sedanji vojni so pa dobili veljavo ti predpisi že v prvem mesecu in so vezani na mnogo ostrejšo cenzuro kot kdaj poprej. Zveza je zadostila zahtevam, ki so jih glede na to stavili na njo in je dobila od vojnega ministrstva potrebno dovoljenje. Upamo, da bomo mogli vzdržati bistveni značaj našega „Vestnika“ in vseh treh izvestij Zveze, čeprav bodo razlogi štednje in skrčeni prispevki iz drugih držav zahtevali, da se informacije in poročila zgostijo na najnižje število strani.

3. Delo po vojni.

Ko še vedno iščemo naukov iz preteklosti, bi poudarili, da se med zadnjo vojno nikoli ni poskušal napraviti nikak načelni načrt za delo v času po vojni, ker je bilo nemogoče pripraviti kako sejo, ki bi imela vsaj malo — približno reprezentativni značaj, kajti šele leta 1921. je postalo članstvo upravnega odbora Zveze mednarodno. Upravni odbor Zveze so do tega časa sestavljali izključno le britski zastopniki. Začetkom tretjega leta vojne so pa vendar voditelji francoskega združenega pokreta sklenili sklicati konferenco zastopnikov nacionalnih združenih zvez aliiranih držav, da bi se na njej stavili predlogi za obnovo delovanja Zveze po zaključku vojne. Ta konferenca je zborovala septembra 1916. leta v Parizu in je sklepala:

1. O gospodarski politiki aliirancev med vojno in po vojni.
2. O pomoči, ki naj se nudi opustošenim pokrajinam na Francoskem in v Belgiji.
3. O tem, da se naj ustanovi urad za trgovsko statistiko, ki naj bi postal stržen Mednarodne združne velenakupovalne družbe.

Nadaljnji dve konferenci sta bili že po vojni — leta 1919.; prve so se udeležili zastopniki aliirancev, druge pa aliiranci in nevtraleci. Na njih so poročali in sklepali o istih zadevah kot na konferenci l. 1916., dodali so le še vprašanje: „Kdaj, kako in v kaki obliki naj Zveza obnovi svojo mednarodno organizacijsko in propagandno delavnost.“

(Konec prihodnjič.)

Dobro ga je zavrnil.

Češki humorist František Rubeš se je v mladih letih učil igranja na harfo. Sosed se je hotel norčevati iz njega in mu je dejal:

„Dragi Rubeš, ti igraš kot David, samo tako lepo ne!“

„Ti pa,“ ga je zavrnil odrezavi Rubeš, „govoriš kot Salomon, le tako pametno ne!“

Zadružništvo je edini socialni in edini demokratski izhod iz današnje gospodarske razrvanosti

Zivimo v težki dobi velike gospodarske stiske in razrvanosti. Gospodarstvo najbogatejših držav se maje; še pred kratkim časom premožni stanovi so preko noči prišli ob vse. Velik del človeštva tvori nov stan — brezposelnih. Hočejo dela, zaslužka, kruha zase in za svoje družine, a zaslužka in kruha ni, ker ni dela! Državniki in gospodarski strokovnjaki vseh narodov in držav si belijo glave, predlagajo za zboljšanje stanja razne načrte, ki naj zadovoljijo človeštvo in zopet vzpostavijo ravnovesje in harmonijo v gospodarstvu in pravo razmerje med produkcijo in konsumom. Velekapital skuša z raznimi koncesijami ohraniti svoje položaje, mnoge države pa hočejo s tako zvanimi gospodarskimi programi ublažiti trdoto svojih socialno-političnih načel.

V vsem tem metežu — v poslednjem času igra veliko vlogo tudi vojna — pa se čisto točno in jasno z vedno večjim uspehom oblikuje pravilnost zadružne ideje. Stanovi in narodi, ki so si znali ustvariti dobre zadruge in so očuvali idejo zadružne samopomoči čisto, danes manj trpijo pod težo gospodarskih razmer kakor oni, ki nimajo dobrih in močnih zadružnih ustanov.

V naslednjem se bom omejil na gospodarski in moralno-vzgojni značaj nabavljalnih zadrug, to je, na vlogo, ki jo imajo le-te pri reševanju socialnega vprašanja.

Večkrat se govori o materialnem in ekonomskem značaju nabavljalnih zadrug; hvalijo se dobre lastnosti njihovega blaga, zmerne cene in tudi točna mera. Toda premalo se poudarja, da nabavljalne zadruge slone na novem principu uslužnosti in ne na težnji za dobičkom. Še redkejša pa se sliši kaj o moralnem značaju organizacije konsumentov. Princip uslužnosti, ki je temelj nabavljalnim zadrugam, ni le gospodarski, temveč tudi moralni princip. Nasprotno pa ima privatna trgovina za cilj le dobiček. Trгоvec ne bo trгоval, če ni gotov dobička. Tudi najkoristnejše poklice bi ljudje opustili, če ne bi bili rentabilni. Toda nabavljalne zadruge ne težijo za tem, da bi obogatile nekaj oseb, temveč iščejo koristi skupnosti.

Princip uslužnosti je že obsežen v širšem in višjem principu ljudske solidarnosti. K razvoju in okrepitvi tega principa pa vodi zadružni pokret. Na žalost se vedno pretirava značaj borbe v prirodi in svetu. Borba za obstanek, razredna borba in vojna imajo zares še

zelo veliko vlogo; toda vse to vpliva večinoma slabo. Nasprotno se je treba vzajemni pomoči zahvaliti, da človeštvo še ni iztrebljeno in popolnoma pokvarjeno. Zakon vzajemne pomoči igra mnogo večjo in predvsem plemenitejšo vlogo, kakor zakon borbe.

Od vseh oblik sodobnega združništva je nabavljalna zadruga ona oblika, ki v največji meri ustreza najvažnejšim zahtevam članstva. V nabavljalnih zadrugah sodelujejo konsumenti vseh slojev naroda in tako one koristijo vsem. Ta korist pa ni le ekonomska, temveč tudi moralna. Člane nabavljalnih zadrug ne bo zapeljala n. pr. razna lažniva reklama, da bi si delali nepotrebne izdatke. V vsaki nabavljalni zadrugi so člani gospodarji, solastniki in vzajemni nadzorniki, ki so med seboj solidarno povezani in imajo skupne interese. Pomočniki in zastopniki nabavljalnih zadrug niso agenti trgovca, ki bogati na račun kupca, temveč so sluge organiziranih konsumentov.

Nabavljalno zadrugarstvo ima že samo na sebi neko vzgojno moč.

Prvič, ono navaja svoje člane na skupno delo. V nabavljalni zadrugi se člani polagoma odvajajo misliti individualistično in navajajo spoznavati svetle strani medsebojne odvisnosti. Pri tem pa ta odvisnost od drugih ne išče od članov nikakih posebnih žrtev. Zadrugna organizacija je nenavadna zveza egoizma in altruizma, sebičnosti in nesebičnosti.

Drugič, nabavljalno združništvo vzgaja svoje člane ne samo za kolektivno delo, temveč tudi za ustvarjanje kolektivnega imetja. Osebnost ali privatno imetje ne zadostuje, da bi se moglo človeštvo dvigniti i materialno i moralno. Privatno imetje je glede sredstev proizvodnje lahko celo škodljivo. Toda težnje, da bi se privatno imetje z nasilnimi sredstvi uničilo, niso upravičene, niti etične. Tak preobrat bi zahteval mnogo žrtev in je dvomljivo, da bi se postavljeni cilj dosegel. Socializacija je mogoča in uspešna le, če se izvrši postopoma. V zadrugah, prav posebno v nabavljalnih, vidimo sredstvo za izvedbo socializacije brez nasilstva in odškodnin. Nabavljalne zadruge so prišle do velikih združnih imetij v Angliji, skandinavskih državah, v Švici itd. in to po mirni poti, vrh tega pa še vedno v nepretrganem delu za dobro najpotrebnejših. Na ta način zadrugna organizacija pripravlja in vzgaja ljudi za mirno reformno delo, brez borbe, ki je človeštvo že tako dovolj utrudila.

Tretjič, združništvo ne zavaruje le red in mir na zunaj, temveč tudi na znotraj. Člani nabavljalne zadruge se le polagoma navajajo na boljše. Ako ostanejo zvesti svoji nabavljalni zadrugi, potem ne bodo zašli v dolgove. Zakaj cilj nabavljalnih zadrug je prodaja blaga za gotov denar in kdor želi, da njegovi dohodki zadostujejo njegovim potrebam, mora kupovati v nabavljalni zadrugi. Zakaj drugače se bo zakopal v dolgove in živel v popolni zavisnosti od drugih, toda

to pomeni, odpovedati se svobodi. Zato moremo reči, da teži nabavljalno združništvo za gospodarsko neodvisnostjo in je to posledica reda, ki zagotovi obstoj družini, ker uravnovesi njene izdatke in dohodke.

Nadalje, nabavljalne zadruge razvijajo v ljudeh čut enakosti. V nabavljalni zadrugi se vsak enako postreže. Vsak član ima enak vpliv na zadrugino poslovanje. Nabavljalno združništvo je demokratska organizacija v pravem pomenu besede.

Prav tako privede nabavljalno združništvo razne poklice in razrede v tesnejšo zvezo, ker dokazuje, da imajo vsi poklici in razredi iste interese, namreč, da je za njih velikega pomena dobra kakovost blaga, zmerne cene in pravica glasovanja v upravi. Nekatere druge gospodarsko-politične organizacije slone na osnovi stalnega podtikanja in poudarjanja razlik med razredi in poklici. Nabavljalna zadruga pozna le konsumente in njih skupni interes.

Francoski državnik Clemenceau je dejal ob neki priliki: „Socialno vprašanje obstoja samo zato, ker ljudje niso dejanski kristjani.“ Ta trditev drži v tem smislu, da krščanstvo gojimo bolj v besedah, kakor pa v dejanjih. Toda združna organizacija je najlažja in najbolj praktična pot za uresničenje Kristusove zapovedi: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.“

Waland Štefan, Maribor:

Okrevališče združnih uslužbencev na Pohorju

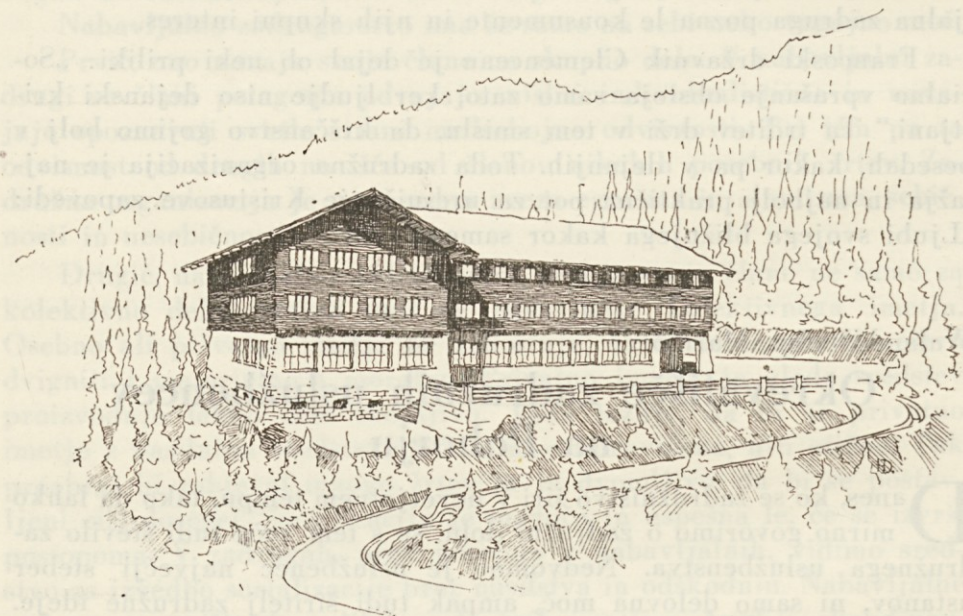
Danes, ko se združništvo širi v neverjetnem tempu, tako da lahko mirno govorimo o združni dobi, se s tem večja tudi število združnega uslužbenstva. Nedvomno je uslužbenec največji steber ustanov, ni samo delovna moč, ampak tudi širitelj združne ideje. Tudi med uslužbenci samimi se zadnja leta širi propaganda združništva, v katerem vidi edino rešitev iz gospodarske in socialne stiske. Tako so združni uslužbenci v dobi štirih let ustanovili svoje kreditne zadruge. Prva je bila ustanovljena pri Zvezi leta 1936. v Beogradu, drugo v državi so ustanovili leta 1936. uslužbenci Nabavljalne zadruge usl. drž. žel. v Ljubljani, tretja je bila ustanovljena za vse združne uslužbence v dravski banovini v Mariboru leta 1937. Vsem tem zadrugam je cilj, da širijo idejo varčevanja in lastne samopomoči.

Socialni položaj združnega uslužbenca kakor tudi ostalih namoščencev ni takšen, kakor bi moral biti. Danes ni dovolj, da je združni uslužbenec strokovno podkovan, temveč mora biti tudi prežet

z združnimi idejami. Vsak član zadruge se mora zavedati, da je gospodar svoje ustanove, da pa ta od njega tudi lahko več zahteva kakor privatne ustanove.

Vsak uslužbenec po naporni službi komaj čaka, da svoj kratko odmerjeni dopust čim bolj izkoristi, v prvi vrsti za zdravje. Kamor koli se danes obrneš, imaš vtis, da se naš uslužbenec počuti med ostalimi letoviščarji kakor človek drugega reda, ker si ne more privoščiti tega, kar si lahko privoščijo drugi. In radi tega je vzniknila misel, da si združni uslužbenci postavijo lastna okrevališča na planinah in na morju.

Dne 29. oktobra 1939. se je vršil ustanovni občni zbor Stavbene zadruge združnih uslužbencev v Mariboru, katere pglavitni namen je, skrb za ustanovitev raznih okrevališč in letovišč. Storjen je bil sklep, da se postavi prvo planinsko gorsko letovišče na Pohorju.

Idejna skica okrevališča na Pohorju.

V ta namen je bilo kupljeno na Pohorju 182.115 m² (32 oralov) veliko zemljišče. Parcela leži na južni sončni strani Pohorja nad 1100 m nadmorske višine. Je po večini smrekov in bukov gozd, gotovo med najidealnejšimi prostori s krasnim razgledom proti Boču, Donački gori, Sljemenu, Ivanščici, Prekmurju in ogrski ravnini, Ptujskemu polju, Halozam, Slovenskim goricam itd. Parcela leži nekako v sredini med Mariborsko in Ruško kočo, kjer so močni izvirki vode. Po vrhu meji na pešpot, spodaj pa na novo zgrajeno avtomobilsko cesto.

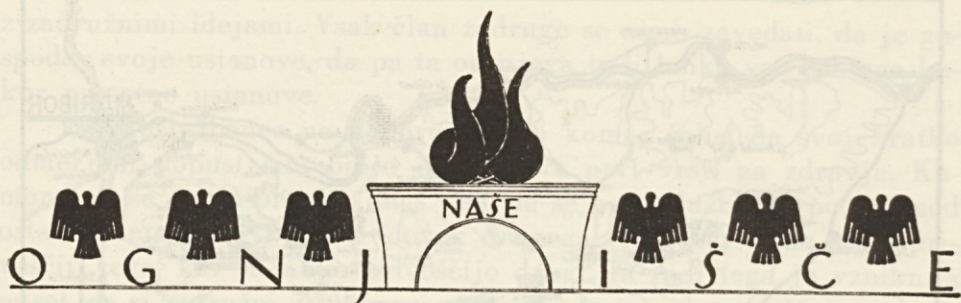
Pohorske postojanke.

Dohod do bodočega okrevališča bo po novi avtomobilski cesti, 22 km iz Maribora, ali peš iz Maribora po obronkih Pohorja preko Sv. Bolfenka, ali s postaje Hoče (3 ure hoda). Obiskovalci bodo imeli možnost za krasne sprehode skozi smrekove in bukove gozdove do Sokolske koče (20 minut), Mariborske koče (40 minut), do Pohorskega doma (50 minut), Poštarskega doma (60 minut), do razglednega stolpa (50 minut), do Ruške koče (20 minut) itd. preko vsega Pohorja. Pozimi so v bližini krasni smuški tereni.

Zgraditi hočemo veliko okrevališče z najmanj 100 posteljami, s popolnim komfortom in z lastno elektrarno. Pred domom bo velik bazen za kopanje z umetnim segrevanjem vode in raznimi prhami. Cene v domu bodo res zadružne, dosegljive najslabše situiranemu uslužbencu ali članu zadruga, posebno tistim, ki morajo iskati zdravje po dragih letoviščih. V tem domu naj vlada mir, udobnost in domačnost in ne šopirjenje visoke elegance.

Sklep skupščine je, da lahko postane član vsak zadružni uslužbenec v državi in da so lahko člani tudi zadruga kot pravne osebe, tako da bodo imeli pravico uživanja vsi zadružni člani.

Želja vsega zadružnega uslužbenstva je, da bi prišlo čimprej, vsaj v dobi dveh let do uresničenja tega lepega načrta, seveda s pomočjo vsega članstva zadrug, kateremu služi zadružni uslužbenec. Gonilna sila pri tem delu naj bo ljubezen, pa tudi zavest, da služimo s tem dobri stvari. Zato naj vsak po svojih močeh doprinese majhen delež v lastno in splošno korist.

IZ STARIH ODEJ NOVE.

Včasih imamo v hiši odeje, ki so se nam že tako izrabile, da ne vemo kam z njimi. Nič več niso tople, grde so, pa se vendar ne moremo ločiti od njih, ker jih ne moremo porabiti niti za cunje niti v kak drug namen.

Starim odejam preskrbimo novo prevleko in spet nam bodo služile še dosti časa. Odejo najprvo skrbno operemo, pošijemo, ako je potrebna, potem pa jo vtaknemo v prevleko, katero smo naredili iz kakega pralnega blaga. Prevleko najprvo na dveh straneh sešijemo, potem pa odejo vanjo utaknemo. Zdaj sešijemo skupaj odejo in prevleko na vseh štirih straneh in še parkrat po dolgem in po čez. Ko šivamo skupaj, moramo misliti pri tem na to, da ne delamo pregestih šivov, ker bomo sicer imeli preveč dela z razdiranjem, ko bo treba prevleko oprati.

OTROŠKE ODEJICE IZ VOLNENIH KRP.

Volneni barvasti kosi blaga nam res dosti ne koristijo. V sleherni hiši pa se dobijo volneni komadi oblek, šalov ali nogavic, ki jih ni za kaj uporabiti. ko se komad strga ali postane premajhen. In vendar moremo iz takih krp sestaviti tako tople in lepe otročje odejice, pa tudi odeje za odrasle, ki jih vzamemo s seboj, ko gremo na daljše izlete ali pa na potovanje. Greh je zavreči, posebno pa v današnjih časih, ko bo volne primanjkovalo, vsak tudi najmanjši košček volne, ki

nam še lahko daje toploto in nam koristi.

Volnenim stvarjem najprvo odstranimo debele robове, potem pa jih skrbno operemo v mlačni vodi, v kateri smo razstopili milo. Izplakujemo tudi v mlačni vodi in posušimo krpe tako, da jih najprvo zavijemo v debelo brisačo ali flanelaste krpe. Ko so suhe, jih zlikamo in začnemo šivati drugo poleg druge, dokler nimamo tako velike ploskve, kakršne si želimo. Zdaj nalagamo spet krpe druga na drugo poleg druge, ako želimo imeti odejo bolj toplo in debelo. Ko je odeja sestavljena in je dovolj velika, široka in debela, jo vtaknemo v kretonasto prevleko in jo sešijemo kot zgornjo odejo.

Take odeje so vsekakor veliko bolj primerne za potovanje kakor tople volnene. Nikjer se odeja tako grdo ne umaže kakor na vlaku in po kolodvorih. Odejo v kretonasti prevleki pa lahko hitro in kjer koli izperemo in zopet oblečemo.

Koliko naših ubožnih otrok bi na ta način prišlo lahko do toplih odejic, če bi se zbrali vsi volneni, nerabljeni komadi po hišah in se predelali v odejice! Nobene posebne spretnosti ni treba za tako delo, samo dobre volje in ljubezni do otrok, pa bi šlo. Pred kratkim sem videla, kako je neka ubožna žena vlekla iz zaboja za smeti velikanski volneni šal oranžne barve. Kakor čreva se je vlekel iz pepela in smeti. Na več straneh je bil strgan, videle so se precej velike luk-

nje, a ni bil toliko uničen, da bi ga skrbna roka ne mogla predelati še v kako drugo koristno stvar. Predstavljala sem si, kako topla otroška odejica bi se lahko naredila iz te rute. Šal bi zganili, da bi bil dvojen, potem bi vsega pošili in strgana mesta bi pokrili z drugimi mehkiimi, toplimi krpami, pa preprosto pralno prevleko bi mu preskrbeli. Bog ve, če je ta žena znala šal koristno porabiti!

Megličeva.

LIMONIN SIRUP.

Potrebujeemo: 1 kg sladkorja, $\frac{1}{4}$ l vode in sok desetih lepih, sočnih limon. Skupaj zmešamo, kuhamo pol ure in večkrat premešamo, še tople nalijemo v kozarce za marmelado, dobro zavežemo in hranimo na zračnem, ne presvetlem prostoru.

Limonin sirup lahko uporabljamo kot zdravilo malim otrokom, če so prehlajeni ali drugače slabotni. Damo jim po nekaj žličic na dan. Otroci to radi uživajo, ker ima sirup zelo prijeten sladkokislikast okus, ki zelo prija ustam posebno med prehlajenjem.

Če imamo namen sirup uporabljati kot dodatek čaju namesto limone, tedaj lahko dodamo soku nekoliko več limon. Tak sirup nam posebno prav pride takrat, ko na trgu ni dosti limon, so drage in malo sočne. Glede sirupa ne moremo reči, da nam da isti nadomestek kakor limona, vendar dobimo okus po limoni in to je dovolj, posebno če dodamo čaju še malo ruma, ki smo ga morda sami napravili doma. Slehera gospodinja ve povedati kako neprijetno je, če nima pri roki limone, ako mora neutegoma komu postreči s čajem. Če pa imamo v shrambi kozarček takega sirupa, ki ga lahko postavimo tudi na mizo pred gosta, se nam ni treba bati, da bomo v zadregi, če moramo v naglici servirati čaj ali punč.

G. Prašnikarjeva:

PREPROSTI JEDILNIKI.

(Nadaljevanje in konec.)

5. jedilnik:

Krompirjeva juha:

4 dkg masti	à 21'50	din 0'86
5 dkg moke	à 3'80	„ 0'19
$\frac{1}{2}$ kg krompirja	à 1'60	„ 0'80
sol, čebula, česen, majeron, lavorjev list, zel. peteršilj, kis		„ 1'—
		din 2'85

Juho pripravimo: V prežganju iz masti in moke prepražimo najprej seseklano čebulo in potem še česen, nakar zalijemo, solimo, pridenemo sesekljan zelen petršilj, vse začimbe in na male kocke zrezan krompir, ki ga skuhamo v juhi. Lahko tudi en del krompirja pretlačimo.

Fižolov gulaž:

5 dkg masti	à 21'50	din 1'08
1 čebula		„ 0'40
4 dkg moke	à 3'80	„ 0'15
paprika, sol, kis		„ 1'50
40 dkg fižola	à 5'—	„ 2'—
		din 5'13

Fižolov gulaž pripravimo: Na masti prepražimo seseklano čebulo in moko, nakar pridenemo papriko in hitro zalijemo, pridenemo kuhan in odcejen fižol ter skupno dobro prevremo. Nazadnje gulaž po okusu še okisamo in če treba, papriciramo.

Špageti:

40 dkg špagetov	à 7'50	din 3'—
sol		„ 0'10
3 dkg masti	à 21'50	„ 0'65
		din 3'75

Špagete pripravimo: V slanem kroku skuhanе špagete preplaknemo z vročo vodo, odcedimo in zabelimo z mastjo ali z ocvirki.

Kosilo stane:

juha	din 2'85
gulaž	„ 5'13
špageti	„ 3'75
Za 5 oseb	din 11'73
ali na osebo din 2'35.	

6. jedilnik:

Močnikova juha:

15 dkg moke	à 3'80	din 0'57
1 jajce	„	1'60
4 dkg masti	à 21'50	„ 0'86
čebula, sol, paradižnik, zelen peteršilj	„	1'50
		<u>din 4'53</u>

Juho pripravimo: Moki primešamo v skledi z vilicami raztepeno jajce ter še z rokami nadrobimo sukančke, ki jih prepražimo v razbeljeni masti, v kateri smo prepražili seseklano čebulo. Ko močnik zarumeni, primešamo še malo paradižnikove konserve, zalijemo po potrebi z vrelo vodo, juho solimo pridenemo še sesekljan zelen peteršilj in dobro prevremo.

Mesna omaka:

½ kg govedine	à 10'—	din 5'—
5 dkg masti	à 21'50	„ 1'08
6 dkg moke	à 3'80	„ 0'23
sol, majeron, čebula, kis, poper	„	1'50
		<u>din 7'81</u>

Omako pripravimo: Na masti prepražimo seseklano čebulo in potem še zmleto govedino druge vrste. Ko zarumeni in se zmehča, potresemo z moko, ki jo prepražimo in nato zalijemo po potrebi, pridenemo strt majeron ter po okusu solimo, popramo in okisamo, ter omako še dobro prevremo.

Kvašeni štruklji:

35 dkg moke	à 3'80	din 1'33
1 žlica olja, sol	„	0'60
1 dkg kvasu	„	0'50
1½ dcl. mleka	à 2'50	„ 0'37
1 jajce	„	1'60
		<u>din 4'40</u>

Štruklje pripravimo: Presejano moko denemo v skledo in nekoliko pogrejemo. Kvas razdrobimo v skodelico in posebej pristavimo z nekoliko mlačnega mleka in moke. Ko je shajan, primešamo moki ostalo mlačno mleko, v katerem smo stepili sol, jajce in olje, in slednjič pridenemo še shajan kvas ter testo steptamo, da postane gladko in napravlja mehurčke. Testo pustimo potem na primerno toplem kraju shajati. Ko se je dvignilo za dvakratno višino, ga pregnetemo in napravimo 3 približno 15 cm dolge štručke, ki jih pustimo še enkrat shajati. Lepo shajane štručke kuhamo 20 minut v slanem kropu in nazadnje jih zrežemo na manjše štruklje in serviramo k omaki. (Če jih pa ne serviramo z omako, tedaj jih moramo zabeliti z mastjo, prepraženimi drobtinami ali z ocvirki.)

Kosilo stane:

juha	din 4'53
omaka	„ 7'81
štruklji	„ 4'40
Za 5 oseb	din 16'74
ali na osebo din 3'35.	

7. jedilnik:

Rezanci na goveji juhi:

15 dkg moke	à 3'80	din 0'57
1 jajce	„	1'60
korenje, peteršilj, zelena, čebula, paradižnik, poper, sol	„	2'—
1 kg govedine	—	—
		<u>din 4'17</u>

Zapis za govejo juho je bil že večkrat v „Zadrugarju“. Enako tudi za rezančno testo.

Polpete:

½ kg goved. II. vrste	à 10'—	din 5'—
10 dkg kruha . . .	à 5'—	„ 0'40
čebula, sol, česen, zeleni peteršilj		„ 1'—
3 dkg moke	à 3'80	„ 0'12
1 jajce		„ 1'60
8 dkg masti	à 21'50	„ 1'72
		<u>din 9'84</u>

Polpete pripravimo: Meso skuhamo v juhi, potem ga ohladimo, zmeljemo z mesnim strojem in primešamo v vodi namočen, ožet in pretlačen kruh, na malo masti prepraženo sesekljano čebulo, strti česen, sesekljan zelen peteršilj in po potrebi solimo. Iz zmesi oblikujemo lepe hlebčke, ki jih povaljamo v moki in spečemo v razbeljeni masti na štedilniku, ali lahko tudi v pečici.

Zabeljen krompir:

1'50 kg krompirja . . .	à 1'60	din 2'40
10 dkg ocvirkov . . .	à 10'—	„ 1'—
sol		„ 0'10
		<u>din 3'50</u>

Krompir olupimo, zrežemo na večje kose, skuhamo, odcedimo in zabelimo z ocvirki.

Mešana solata:

¼ kg pese	à 3'—	din 0'75
zelje		„ 1'72
½ dcl olja	à 16'50	„ 0'83
½ dcl kisa	à 5'—	„ 0'25
sol, kumina		„ 0'20
		<u>din 3'75</u>

Kuhano, olupljeno in na tenke liste zrezano peso solimo, potresemo s kumino in zmešamo z oljem in kisom. Otrebljeno zelje zrežemo na tenke rezance in tudi solimo, potresemo s kumino in zmešamo z oljem in kisom. Obe solati naložimo v lični obliki v eno skledo.

Kosilo stane:

juha	din 4'17
polpete	„ 9'84
krompir	„ 3'50
solata	„ 3'75
Za 5 oseb	din 21'26
ali na osebo 4'25.	

Kosila stanejo za 1 teden:

1. dan:	din 7'83
2. „	„ 16'32
3. „	„ 17'46
4. „	„ 14'84
5. „	„ 11'73
6. „	„ 16'74
7. „	„ 21'26

Za 5 oseb . . . skupno: din 106'18

Za 1 osebo din 21'24, torej povprečno dnevno din 3'— na osebo.

Aleksander Dumas.

Neki nepomemben pisatelj bi rad zaslovel in prišel do popularnosti. Pisal je Dumasu, ki je bil takrat prav na višku svoje slave, in ga prosil za pomoč in sodelovanje pri neki svoji drami.

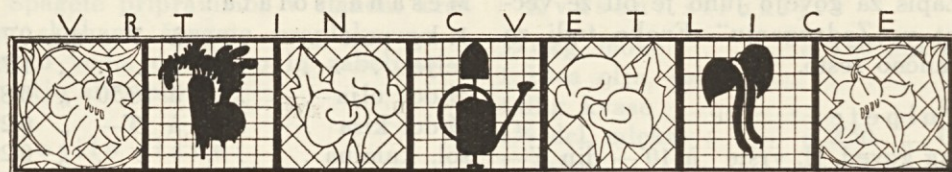
Dumas mu je odgovoril:

„Žal mi je, a z vami ne morem sodelovati. Saj vendar ne gre, da bi konja in osla vpregli v isti voz.“

Pisatelj pa mu ni ostal dolžan:

„Gospod, kako ste se drznili imenovati mene — konja?“

Kmalu nato sta bila obadva največja prijatelja.

Josip Štrekelj:

Nagelj

Dosti je znakov ob cestah, poteh in hišah, ki kažejo potnikom in vozilom kod in kako naj potujejo in kam naj krenejo. Na razpotjih n. pr. so puščice, nad vrati gostilen vabi veja noter, pri roko-delcih so znaki njihovih izdelkov itd. Če je pa na oknih in mostovžih nagelj, je znak, ki kaže in pravi, da so v hiši dobri ljudje, vzorna gospodinja, poštena dekleta in ljubka slovenska domačnost.

Mnogo nekdanj zelo obrajtanih cvetlic je kruta moda zavrgla in odbrala druge. Tudi nagelj je bil pred okoli 50 leti potiskan, da bi dal mesto kameliji in tuberozi. Vrtnarji so ga jeli opuščati, češ da se njegovi cveti brez opore ne morejo držati pokonci. Ni se pa temu uklonila slovenska hiša, zakaj to je njen znak. Naš nagelj ima tradicionalno, zgodovinsko pravo, katerega mu ne more vzeti moderna sila. In morda prav zaradi tega je zavzel nagelj v zadnjih letih spet prvo mesto.

Nageljnov je nad 200 vrst od raznih neznatnih po travnikih pa do velikih, polnocvetnih, ki jih gojimo v posodah ali na vrtu. Vsaka vrsta obsega več sort, ki se razlikujejo po rasti, obliki cvetov in po barvi. Barve so pa različne in tudi pisani so; modrocvetočih pa ni. Nekateri cveto enkrat v letu, nekateri pa ponavljajoče (remontirajo), celo pozimi, ako so na svetlem prostoru in v primerni toplini. Po trajnosti jih delimo v enoletne, dvoletne in večletne ali trajne.

E n o l e t n e nageljne vzgajamo iz semena, ki ga posejemo februarja v zabojčke in postavimo na svetlo in toplo. Ko odrastejo na tri do štiri liste, jih pikiramo v razdalji 3—4 cm, da se bolje ukoreninijo. Proti koncu aprila jih posadimo na vrt v gredo v razdalji 20 cm. Ti cvetejo od konca junija dalje do zime. Ako sejemo to vrsto nageljnov maja ter jih v začetku septembra v kepah presadimo v lončke, cveto pozimi, ako jih postavimo na sončen in topel prostor. Tudi s potaknjenci razmnožujemo to vrsto nageljnov. Taki pa se ne razrastejo v tako krepke rastline kakor iz semena. Najlepši, raznobarvni in najbujnejše cvetoči enoletni so tile: chabaud (šabó), marjetni in kitajski.

T u d i d v o l e t n e nageljne vzgajamo najuspešneje iz semena. Ti pa cveto šele v naslednjem letu. Sejemo jih pa v začetku maja in po pikiranju presadimo v začetku septembra na stalno mesto v

gredo. Proti zimskemu mrazu so popolnoma odporni, razen italijanskih in ameriških, ki jih moramo odeti s smrečjem. Vrtnarji gojijo italijanske in ameriške v cvetličnjakih zaradi prodaje cvetja pozimi. Najlepši iz te skupine so: italijanski, ameriški, grenadin, dunajski in bradati ali turški. Lepše sorte od prvih dveh razmnožujemo s potaknjenci, ker se potom semena izprevržejo. Dasi te vrste nageljnov uspevajo nad dve leti, jih vendar ne gojimo dalje, ker pešajo.

Za okras oken in mostovžev so pa večletni nageljni najbolj priporočljivi. Najhvaležnejši so: gorenjski viseči, tržaški, kartuzijanski in binkoštni. Izmed teh je edini binkoštni odporen proti mrazu, zato gojimo sorte binkoštnih nageljnov na prostem, ostale pa le v posodah. Po barvi sta gorenjski in tržaški rožnate barve, ostala dva pa v več sortah raznobarvna. Gorenjski cvete samo enkrat v letu, junija, tržaški pa ponavljajoče vse leto.

Ker nima vsakdo tople grede, se jememo nageljne v zabojčke z luknjico in vrhu te drenažo za neoviran odtok vode. V te vložimo dobro kompostno zemljo, pomešamo z $\frac{1}{4}$ rečnega peska, ki jo poravnamo in z deščico nekoliko potlačimo. Po površju tako pripravljene zemlje potrosimo seme, ga pokrijemo s $\frac{1}{2}$ cm debelo plastjo zemlje in tudi potlačimo z deščico. Po setvi zalijemo in posodo postavimo na toplo in svetlo. V preveč senčnem ali temnem prostoru bi se mlade rastlince pretegnile in pomrle. Paziti moramo, da se zemlja ne posuši, zato setev po potrebi zalivamo z mlačno vodo. Seme kupimo v trgovini s semeni, ki ga dobavljajo umetni vrtnarji. Ako bi nabrali seme n. pr. od polnocvetnih dunajskih nageljnov in to vsejali, bi pridelane rastline z malo izjemo vse cvetele z enojnimi cveti. Potomci vseh rastlin, ki so bile vzgojene potom umetnega oplojevanja, se povračajo v prvotno nekultivirano stanje prednikov. To opazujemo tudi pri sadnem drevju, da iz pečkov in košćic zrastejo divjaki. Da pa nam uspe iz semena vzgojiti polnocvetne nageljne, se poslužimo umetnega oplojevanja. V ta namen odberemo kot materno rastlino z enojnim, n. pr. belim ali rumenim cvetom. Čim se na tej cvet odpre in se pokažejo prašniki, jih postrizemo. Kot očeta odberemo lepo zraščan cvet z nezobčastimi cvetnimi lističi temnordeče ali rožnate barve. Ko na tem pelod (cvetni prah) dozori, ga z malim lasnatim čopičem prenesemo na pestič matere rastline. To opravljamo o opoldanskih urah in v lepem vremenu. Nato odenemo cvet z gazo, da bi veter ali čebele ne prinesle pelod od drugih cvetov. Ako se semenska glavica debeli, je bila umetna oploditev uspešna, tedaj gazo odstranimo in varno tudi venčne lističe, da obvarujemo glavico gnilobe. Tako umetno oplojen cvet zaznamujemo s trakom, da bi ga ne zamenjali s kakim drugim. Ko semenska glavica porumeni, jo pobremo, posušimo in seme izluščimo. Ako se namreč se-

menska glavica posuši na stebelu, razpoka in seme se porazgubi. Tako umetno oplojenih rastlin so potomci po večini polnocvetni z ozirom na očetovsko in materno rastlino v raznih barvah v zadovoljstvo vzgojitelja.

Iz potaknjencev vzgojeni nageljni se pa ne izprevržejo, ker so del matrne rastline. Te nabiramo zlasti na večletnih maja, pa še več jih odžene iz cvetnih pecljev (stebelc) avgusta. Uspešneje pa je, ako potaknjence odtrgamo iz pecljev, kakor če bi jih rezali. Spodnje liste potaknjencev pa odrežemo. Tudi ni napačno, če spodnji člen razpolovimo. V primerno globok zabojček ali cvetlični lonec z drenažo na odtočni luknjici položimo do polovice dobre kompostne ali humozne zemlje, pomešane z $\frac{1}{4}$ peska. Še boljša kakor taka zemlja je šotni zdrob. Vrh zemlje oziroma šotnega zdroba nasujemo 2 cm debelo plast peska. V tako pripravljeno posodo posadimo potaknjence, pa le tako globoko, da spodnji konec sega le do zemlje. Globokeje posajeni potaknjenci se neradi primejo. Ko je nasad končan, pokrijemo posodo s šipo, ki jo namažemo z ilovico ali pa jo odenemo s papirjem, da bi sončni žarki preveč ne greli. Po potrebi zalivamo, ne pa zračimo. V teku šest tednov se vkoreničijo, kar razvidimo iz rašče. Tedaj jih z zračenjem utrjujemo in na to posamezno posadimo v lončke.

Ako imamo večji nagelj v posodi, vzgojimo nov naraščaj tudi z grebeničanjem. V ta namen zakopljemo posodo v vrtu do gorenjega roba. Posamezne odganjke vpognemo preko roba posode navzdol v 4 do 5 cm globoke jamice tako, da konci odganjkov mole iz zemlje. Nekaj nad vpognenem delu mladike naredimo od enega člena do drugega navzgor zarezo (jezik) do polovice globoko. V to zarezo vtaknemo droben klinček, da rana zija. Tedaj zasujemo jamico z dobro zemljo in z zalivanjem skrbimo, da se zemlja ne posuši. Po šestih tednih se grebenica vkoreniči, da jo lahko odrežemo od matrne rastline in samostojno posadimo.

Nageljni uspevajo na sončni legi in v srednjetežki zemlji. Tako pripravimo, ako kompostni zemlji primešamo nekoliko vrtno zemlje in $\frac{1}{10}$ peska; ali pa tudi, če težki glinasti zemlji primešamo nekoliko humusa in peska. V lahki zemlji tudi na prostem nageljni bolehajo.

V posodah rastoče nageljne gnojimo vsakih 14 dni z razredčeno gnojnico. Če pa te nimamo, gnojimo z mešanico umetnih gnojil. Na 10 l vode vzamemo 25 dkg kalijeve soli, 5 dkg nerazklejene kostne moke in 5 dkg rožene moke. Ko se ta zmes nekaj dni namaka, je gnojilo gotovo. Ravnomar presajenim rastlinam gnojenje škoduje, zato začnemo gnojiti, ko se vkoreničijo, kar je razvidno po rašči.

Vsakemu živemu bitju je določen svoječasen počitek, tako tudi cvetlicam. Zaradi tega spravimo v jeseni nageljne v posodah, preden

zmrzuje, na svetel prostor v klet ali drugam, kjer ni prepaha, niti pretoplo. Prepah že sam na sebi rastlinam škoduje, pa tudi povzroča, da jih napadajo uši in drugi škodljivci. Najprimernejša toplota je okoli $+5^{\circ}\text{C}$, ki zadržuje rast in pospešuje počitek. Pozimi zalivamo nageljne z mlačno vodo po malem in le toliko, da ne venejo.

Anton Čehov:

Strah

Prevedla iz ruščine S. Kun in M. Kragelj.

(Povest mojega prijatelja.)

(Konec.)

Bledi obraz mu je postal nelep od prisiljenega nasmeha. Objel se je za stas in polglasno nadaljeval:

„Vi ste moj iskreni, najbližji prijatelj, zaupam vam in globoko vas spoštujem. Najbližja prijateljstva nam pošilja nebo zato, da bi se mogli razodeti in se rešiti skrivnosti, ki nas tlačijo. Dovolite, da izkoristim vaše prijateljsko razpoloženje do mene in vam razodenem vso resnico. Moje družinsko življenje, ki se vam zdi tolikega vzhičenja vredno, je moja poglobitvena nesreča, je moj poglobitveni strah. Oženil sem se čudno in neumno. Moram reči, da sem do poroke ljubil Mašo brezumno in ji dvoril dve leti. Snubil sem jo petkrat; a ona me je odklanjala, ker je bila popolnoma ravnodušna do mene. Šestič, ko sem se blazen od ljubezni plazil pred njo na kolenih in jo prosil za roko kot za milodar, je pristala... Tako mi je dejala: „Jaz vas ne ljubim, toda bom vam zvesta...“ Takšen pogoj sem vzhičeno sprejel. Tedaj sem razumel, kaj to pomeni, toda sedaj, prisegam pri Bogu, ne razumem. — „Jaz vas ne ljubim, toda bom vam zvesta,“ — kaj to pomeni? To je megla, tmina... Ljubim jo sedaj ravno tako močno kot prvi dan svatbe, toda ona, zdi se mi, je kakor prej ravnodušna in se morda včasih veseli, ko odhajam z doma. Ne vem zagotovo, je-li me ljubi ali ne, toda, veste, živiva pod isto streho, tikava se, spiva skupaj, imava otroke, najina last je skupna... Kaj vse to pomeni? Zakaj je to? Ali sploh kaj razumete, dragi? Kolikšna kruta muka! Zato o najinih odnosih ničesar ne razumem. Sovražim včasih njo,

včasih sebe, včasih oba skupaj, vse v moji glavi se je zmedlo, mučim sebe, postajam tog, a ona postaja kot nalašč vsak dan lepša, čudovitejša... Menim, da so njeni lasje občudovanja vredni, a njen usmev je tak, kakor pri nobeni drugi ženi. Ljubim in vem, da ljubim breznažno. Breznažna ljubezen do žene, od katere imaš že dva otroka! Ali je to razumljivo in ni strašno? Ali ni to strašnejše od prikazni?"

Bil je v takšnem razpoloženju, da bi bil še dolgo govoril, pa se je po sreči zaslišal glas voznikov. Naši konji so bili tu. Sedla sva v kočijo. Štirideset Mučenikov nama je, snevši kučmo, pomagal sesti s takšnim izrazom, kakor da je že davno pričakoval priliko, da se dotakne najinih dragocenih teles.

„Dimitrij Petrovič, dovolite mi, da pridem k vam,“ je spregovoril močno mežikajoč z očmi in nagnivši glavo v stran. „Izkažite mi božansko milost! Propadam od lakote!“

„Naj bo, dobro,“ je rekel Silen. „Pridi, boš živel kake tri dni in potem bomo videli.“

„Pokoravam se!“ se je razveselil Štirideset Mučenikov. „Še nočoj pridem.“

Do doma je bilo šest kilometrov. Dimitrij Petrovič zadovoljen, da se je končno izgovoril pred svojim prijateljem, me je vso pot držal okrog pasu in mi nič več grenko ter plašno, pač pa veselo govoril, da se bo, ako najde v svoji družini vse v redu, vrnil v Peterburg in se bo tam spet posvetil naukom. Ta piš, je dejal, ki je pognal že toliko mladih nadarjenih ljudi na deželo, je bil žalosten piš. Rži in pšenice je v Rusiji dovolj, toda povsem nedostaja kulturnih ljudi. Treba je, da bi se nadarjena zdrava mladina bavila z nauki, z umetnostjo in s politiko; drugače postopati, pomeni biti nepreračunljiv. Z veseljem je modroval in obžaloval, da se bo jutri zjutraj razstal z menoj, ker mora na lesno dražbo.

Nerodno in otožno mi je bilo in zdelo se mi je, da varam človeka. A istočasno mi je bilo prijetno. Gledal sem ogromno, škrlatno luno, ki je vzhajala, in si predstavljal visoko, vitko plavolasko, bledolično, vedno elegantno, dehtečo po posebnih, pižmu podobnih vonjavah, in Bog ve zakaj mi je bila vesela misel, da ona ne ljubi svojega moža.

Prispevši domov, smo sedli k večerji. Marja Sergejevna naju je smehljaje gostila s tistim, kar sva nakupila. Tisti čas pa sem tudi sam ugotavljal, da ima zares čudovite lase in da se smehlja kakor nobena druga žena.

Opazoval sem jo in hotel v vsaki njeni kretnji in njenemu pogledu videti, da ne ljubi svojega moža, in zdelo se mi je, da to tudi vidim.

Dimitrij Petrovič se je kmalu pričel boriti z dremoto. Po večerji je posedel še z nama kakih deset minut in je rekel:

„Kakor vam drago, gospoda, toda meni je jutri ostati ob treh. Dovolita, da vaju zapustim.“

Nežno je poljubil ženo, mi krepko in hvaležno stisnil roko in obljubiti sem mu moral, da pridem na vsak način zopet prihodnji teden. Da bi jutri ne zaspal, je šel prenočit na pristavo.

Marja Sergejevna je po peterburški navadi pozno legala in sedaj sem bil tega — Bog ve zakaj — vesel.

„Pa zdaj?“ sem pričel, ko sva ostala sama. „Zdaj boste pač dobri in nekaj zaigrali.“

Nisem si želel glasbe, toda nisem vedel, kako bi pričel razgovor. Sedla je za klavir in odigrala, ne vem več kaj. Sedel sem poleg nje, ji gledal bele, puhaste roke in se trudil razbrati karkoli v njenem hladnem, ravnodušnem obrazu. Pa glej, nečemu se je nasmehnila in se ozrla name.

„Brez vašega prijatelja vam je dolgčas,“ je rekla.

Nasmehnil sem se.

„Radi prijateljstva bi bilo dovolj prihajati sem enkrat na mesec, jaz pa prihajam češče kakor enkrat na teden.“

Po teh besedah sem ostal in iz kota v kot premeril sobo.

„Kaj hočete s tem povedati?“ je vprašala in dvignila svoje velike jasne oči.

Ničesar nisem odgovoril.

„Vi ste rekli neresnico,“ je po kratkem razmišljanju nadaljevala. „Vi prihajate sem samo radi Dimitrija Petroviča. Pa kaj, zelo me to veseli. V našem veku se redko komu primeri videti takšno prijateljstvo.“

„Aha!“ sem si mislil in ne vedoč, kaj bi rekel, sem vprašal: „Želite morda malo na vrt?“

„Ne.“

Stopil sem na teraso. Po glavi me je obilil kurji pot in zazeblu me je od nemira. Bil sem že prepričan, da bo najin razgovor docela ničev in ne bova drug drugemu znala nič posebnega povedati, toda da se mora to noč zgoditi ono, o čemer se nisem drznil niti sanjati. Prav za gotovo to noč — ali pa nikoli.

„Kako je lepo vreme!“ sem glasno rekel.

„Zame je to popolnoma vseeno,“ se je začul odgovor.

Stopil sem v salon. Marja Sergejevna je stala kakor prej ob kaminu in je držeč roke nazaj nekaj premišljevala ter zrla vstran.

„Zakaj pa je to za vas popolnoma vseeno?“ sem vprašal.

„Zato, ker mi je dolgčas. Vam je dolgčas samo brez vašega prijatelja, meni pa je dolgčas vedno. Ampak... to vas ne zanima.“

Sedel sem za klavir in ubral nekaj akordov, pričakujoč, kaj še poreče.

„Prosim vas, pustite ceremonije,“ me je jezno pogledala in šlo ji je skoro na jok. „Ako želite spavati, pojdite. Ne mislite, da ste, ako ste prijatelj Dimitrija Petroviča, obvezani dolgočasiti se z njegovo ženo. Nočem žrtve. Prosim, pojdite.“

Nisem seveda odšel. Ona je stopila ven na teraso, jaz pa sem ostal v salonu in kakih pet minut listal note. Nato sem še sam stopil ven. Stala sva drug kraj drugega v senci zaves, pod nama pa so se spuščale v mesečino zalite stopnice. Čez cvetlične grede in po rume-nem pesku drevoreda so se vlačile črne drevesne sence.

„Tudi jaz moram jutri oditi,“ sem rekel.

„Seveda, ako moža ni doma, tudi vi ne morete ostati tu,“ je posmehljivo izpregovorila ona. „Lahko si predstavljam, kako nesrečni bi bili, ako bi se zaljubili vame. Toda le počakajte, nekoč se vam kar sama vržem okrog vratu... Bom videla, s kakšno grozo boste zbežali od mene. To bo zanimivo.“

Besede in blede obraz so ji bili jezni, toda oči so ji bile polne naj-nežnejše strastne ljubezni. Že sem zrl na to krasno bitje kot na svojo last in pri tem prvič opazil, da so ji obrvi zlatkaste in tako divne, da takih še nikoli prej nisem videl. Misel, da jo lahko zdajle že privijem k sebi, božam, se dotaknem njenih čudovitih las, se mi je zazdela tako čudovita in porazna hkrati, da sem se nasmehnil in zatisnil oči.

„Toda čas je že... Lahko noč,“ je izpregovorila ona.

„Nočem lahke noči...“ sem dejal z nasmehom in ji sledil v salon. „Proklel bom to noč, ako bo lahka.“

Ko sem ji stiskal roko in jo spremljal do vrat, sem ji razbral z obraza, da me razume in da je vesela, da jo tudi jaz razumem.

Šel sem v svojo sobo. Na moji mizi je poleg knjig ležala čepica Dimitrija Petroviča in ta me je opomnila na njegovo prijateljstvo. Segel sem po palici in stopil na vrt.

Tod je že vstajala megla, in objemajoč drevesa in grmovje so po vrtu brodile iste visoke in sloke prikazni, ki sem jih še nedavno videl na reki. Kako žal, da nisem mogel z njimi govoriti!

V nenavadno prozornem zraku se je s čudovito jasnostjo odražal sleherni listič, sleherna rosna kapljica — in vse to se mi, zdramljeno iz sna, smehljalo v tišini. Ko sem šel mimo zelenih klopi, sem se spomnil besed neke Shakerpearejeve igre:

Kako sladko tu na klopi sniva mesečina!

Na vrtu se je dvigal griček. Povzpел sem se nanj in sedel. Očarljivo čustvo me je sladko mučilo. Bil sem si v svesti, da bom vsakčas objemal, se privijal k njenemu razkošnemu telesu, poljubljaj zlate obrvi. Želel sem si, da bi tega ne verjel ter mi je bilo žal, da me je tako malo mučila in se mi tako naglo vdala.

Zdajci pa so se nepričakovano zaslišali težki koraki. V drevoredu se je prikazal mož srednje postave. Spoznal sem v njem takoj štiri-deset Mučenikov. Sedel je na klop in globoko vzdihnil. Nato se je trikrat prekrižal in legel. Čez minuto je vstal in se zleknil na drugi bok. Komarji in nočna vlaga mu niso dali zaspati.

„To ti je življenje!“ je spregovoril. „Nesrečno grenko življenje!“

Ko sem gledal njegovo izsušeno in upognjeno telo in poslušal njegove težke hripave vzdihne, sem se spomnil še enega nesrečnega bridkega življenja, ki se mi je bilo danes izpovedalo, in postalo me je strah in groza svojega blaženega stanja. Spustil sem se z griča in šel proti domu.

„Življenje je po njegovem mnenju strašno, — sem mislil: — proč s ceremonijami, lomi ga in dokler te samo ne pohodi, vzemi vse, kar mu moreš iztrgati.“

Na terasi je stala Marja Sergejevna. Molče sem jo objel in po-željivo prišel poljubljati njene obrvi, senca, vrat...

V moji sobi mi je govorila, da me že davno ljubi, že nad leto dni. Prisegala mi je ljubezen, plakala, prosila, naj jo odvedem k sebi. Spet in spet sem jo povedel k oknu, da bi ji ob luninem svitu pogledal v obraz. Vsa se mi je zdela kot krasen sen in vnovič sem jo hitel tesno objemat, da bi verjel v resničnost. Davno že nisem doživel tolikega vznícenja... Toda kljub temu, daleč nekje v globini duše sem čutil nekakšno neugodje in ni mi bilo dobro. V njeni lju-bezni je bilo nekaj tesnega in molčččega kakor v prijateljstvu Di-mitrija Petroviča. To je bila velika, resna ljubezen, s solzami in pri-segami, meni pa se je hotelo, da ne bi na tem bilo ničesar resnega, ne solz, ne priseg, razgovorov o bodočnosti. Da bi ta lunina noč švignila skozi naše življenje liki svetel meteor — in konec.

Točno ob treh me je zapuščala in ko sem stoječ na pragu gledal za njo, se je na koncu hodnika iznenada pojavil Dimitrij Petrovič.

Ob srečanju z njim je strepetala ter se mu izognila. Toda vsa njena pojava je očitavala neki gnus. On se je nekam čudno nasmeh-nil, pokašljajl je in stopil k meni v sobo.

„Tu sem včeraj pozabil svojo čepico...“ je rekel, ne da bi me pogledal. Ko jo je našel, si jo je z obema rokama potisnil na glavo. Potem je pogledal moj zmedeni obraz, moje copate in spregovoril, ne s svojim, temveč z nekim čudnim zariplim glasom:

„Gotovo mi je že od rojstva usojeno, da ničesar ne razumem. Ako vi kaj razumete — potem... vam čestitam.“ Stemnilo se mi je pred očmi.

Pokašljujoč je odšel. Skoz okna sem ga potem videl, kako je pri konjušnici sam vpregal konja. Roke so mu drgetale, podvizal se je

in se oziral na hišo; verjetno ga je bilo strah. Potem je sedel na voz in s čudnim izrazom, kakor da se boji zasledovanja, udaril po konjih.

Malo potem sem se odpeljal še sam. Sonce je že vzhajalo in sinočnja megla se je plaho stiskala h grmovju in gričevju.

Na kozlu pred menoj je sedel Štirideset Mučenikov, ki mu je sam Bog vedi kje uspelo nabrati se ga, in momljal predse pijane nesmislice.

„Svoboden človek sem!“ je kričal na konje.

„Ej, dragi moji! Jaz sem dedni častni meščan, če že hočete vedeti!“

Strah Dimitrija Petroviča, ki mi ni hotel iz glave, je prevzel mene. Mislil sem, kaj se je zgodilo in ničesar nisem razumel. Gledal sem vrane, pa mi je bilo čudno in strašno, da letajo.

„Zakaj sem to storil?“ sem se vprašal, sam sebi nedoumljiv in obupan. „Zakaj je prišlo vse tako in ne drugače? Zakaj in čemu je bilo treba, da me je ona ljubila resno in je on prišel v sobo po čepico? Kaj ima čepica pri tem?“

Še isti dan sem se odpeljal v Petersburg in nisem nikoli več videl ne Dimitrija Petroviča, ne njegove žene. Baje nadaljujeta skupno življenje.

Joža Prinz:

V spomin

Spomine svetle, kar jih duša hrani,
Izlil v zlo vest našega bom časa,
Nalil bom čaše z nektarjem Parnasa,
Ko vstane dan in upi pokopani.

Utrl pot bom misli razigrani,
Sameči v duši kot doline Krasa,
V višave bom povzdignil tožbe glasa
Evterpe spev in cvet njen poteptani.

Tesnobo, ki ob moje srce vdarja,
Odel bom v pesem od Duha mi dano,
Zatrli črva, ki boleti vstvarja.

A, kadar vkrotil sile bom viharja,
Razgnal bom senco mi na pot poslano,
Udal se snu bom pramoči vladarja.

Pri izpitu.

„No, gospod kandidat, kaj veste povedati o egipčanskih kraljih?“

„Oni ... so že vsi mrtvi, gospod profesor.“

Do tedaj še nikdar nisem videl Arthemusa Warda. Prinesel je priporočeno pismo od naših skupnih prijateljev in me povabil na kosilo. Tam, v srebrnih rudnikih, je bil običaj, da se pri kosilu pije punč iz whiskija. Arthemus je spoštoval običaje okolice in naročil takoj tri čaše, ker je bil tudi Kingston navzoč. Dejal sem, da bi mi bilo ljubše, če bi pustil whiskijev punč. Bal sem se, da bi mi stopil v glavo in me zmešal. Nisem hotel, da bi se pred tujcem ponašal kot mesečnik. Vendar me je Arthemus ljubeznivo pripravil do tega, da sem izpil, četudi s protesti, tisto izdajalsko mešanico; pri tem sem imel stalno občutek, da se ne bo dobro končalo. Evo, dve minuti nato sem zapazil, da so postale moje misli jako meglene. Ves v strahu sem pričakoval pričetek razgovora, vendar še vedno v nadi, da bo ostala moja pamet čista in da se bo moja zla slutnja pokazala kot neosnovana.

Arthemus je dejal nekaj brezpomembnih besed, potem pa je z veliko resnostjo na licu prišel s sledečim neobičajnim govorom:

„Še preden bom pozabil,“ mi je dejal, „bi Vas hotel vprašati o neki stvari. Vi ste tukaj v kraju, kjer je polno srebra, v Nevadi, gotovo že dve leti ali več in kot novinar ste vsekakor obiskovali rudnike in pazljivo v vseh poedinostih proučili vse in zaradi tega veste gotovo mnogo o rudarstvu. Hotel sem Vas vprašati, hotel sem torej, veste, da bi mi povedali, kako izgledajo ležišča rude. Vzemimo primer. Recimo, da žila, ki vsebuje srebro, leži med dvema granitnima slojema kakor v kakšnih platnicah in da vodi proti zemlji ali da prihaja na dan kot nahajališče. Dobro; vzemimo dalje, da je žila debela, recimo štirideset čevljev, ali ako hočete, osemdeset, pa tudi sto in ako se torej spustimo skozi okno doli povsem navpično, ali po kakšni tako zvani poševni ravnini, ako se torej spustimo po priliki pet sto čevljev ali samo dve sto, z eno besedo torej, ako se spustimo, bi žila postajala vedno tanjša čim bolj bi se tiste platnice približevale ali, ako hočete, se pomikale druga k drugi, to se pravi, ako se ne razdružujejo, kar, se razume, ne delajo vedno, prav posebno še v primerih, kadar priroda prinaša formacije sama s seboj, da se one bolj oddaljujejo druga od druge, kot pa se sicer dogaja in česar geologija ne more pojasniti, četudi nas vse v tej znanosti vodi k temu, da bi se v sličnih okoliščinah tako dogodilo, ako se sicer ne bi ... Ali verjamete, da bi šlo tu za tak primer?“

Dejal sem samemu sebi:

„Ali nisem vedel, da se bo to zgodilo? Vsemu je kriv ta prekleti whiskijev punč! Nič ne morem razumeti!“

Glasno pa sem rekel:

„Da... da... res je to, to se pravi... ako mi ne bi zamerili... ali bi mogli še enkrat ponoviti? Jaz sem,... razume se...“

„Zakaj ne? Veste, malo se spoznam v tej stvari, morda ne predstavljam stvari jasno, vendar bom...“

„Ne, ne, ni govora o tem, vi govorite popolnoma jasno, pač pa je mene malo zmedel ta punč. Nekoliko razumem, toda, če bi hoteli zaradi večjega razumevanja še enkrat ponoviti, bi gotovo bolj pazil.“

„Dobro,“ je dejal, „to sem hotel reči.“

(Sedaj je govoril še bolj prepričevalno kot prej in naglašal vsako poedino točko, naštevajoč na prste):

„Ta žila ali ta sloj ali kakor koli hočete to označiti, leži med dvema granitnima plastema, kakor da bi se nahajala med dvema platnicama. Dobro! Predpostavimo sedaj, da se spuščate tisoč čevljev ali tisoč dve sto (to ni važno) in da greste potem ali počez skozi sloj ali po dolžini, kjer se nahajajo žveplene kovine — mislim, da se imenujejo žveplene kovine — dasi v tem pogledu ne obstoja razlog za rudarja, kolikor jaz razumem, četudi drugi mislijo, da se pri tej predpostavki more doseči uspeh na ta način, da ne gredo dalje, ker je to integralni del v označenem smislu enega od onih slojev, ker niti pod ne vem kakšnimi okolnostmi tudi najneizkušenejši med nami ne bi mogel odkriti, če to ne bi bilo tako, ali ne bi mogel uvideti, če bi to bilo tako, niti se ne bi posmehoval tem stvarim, tudi če bi se povsem jasno dokazale. Ali nimam prav?“

Ves obupan sem izjavil:

„Sram me je, gospod Ward. Vem, da bi Vas moral popolnoma razumeti, toda glejte, ta strašni punč iz whiskyja mi je stopil v glavo, tako da niti najnavadnejšemu stavku ne morem slediti. Saj sem Vam rekel, da bo tako.“

„O, prosim lepo, prosim lepo! Kriv sem vsekakor jaz, četudi se mi zdi, da sem bil dovolj jasen za...“

„O tem ni vredno niti govoriti. Bili ste vseskozi jasni. Predstavljate vse tako jasno kot sonce, le jaz, idijot, Vas ne morem razumeti; toda to je napravil tisti prekleti punč.“

„Prosim Vas, ne jezite se! Še enkrat bom od začetka...“

„Ne sedaj, pri Bogu, prosim Vas, glava mi je tako zmešana, da ne morem niti najbolj običajnega stavka razumeti.“

„No, no, ne bojte se. Sedaj bom jasen in me boste morali razumeti. Začeli bomo še enkrat.“

Nagnil se je čez mizo, odločnost mu je bila v vsaki črti lica, prsti so mu bili pripravljeni za naštevavanja poedinih točk; jaz sem se ves napel, pripravljen, da ali razumem, ali umrem.

„Vi veste torej, da sloj, žila, ta ruda, v kateri imamo kovino kot medium med vsemi ostalimi silami ali sedanjega ali preteklega de-

lovanja, tvori tiste sile, ki stopajo v akcijo v korist prve ali vseh ali obeh ali pa po relativni razliki v okviru povprečja uravnave, kjer razne stopnje sličnosti dosegajo vrhunec, po katerem ...“

„Naj vzame vrag to mojo bedasto glavo,“ sem vzkliknil. „Nikar se več ne mučite. Sedaj ne morem ničesar razumeti. Čim bolj jasno mi govorite, tem manj morem uloviti kakšno zvezo ...“

Zaslišal sem sumljiv šum za seboj, obrnil sem se pravi trenutek in videl, kako se Kingston skriva za časopisi in kako se trese od pri-
dušenega smeha. Pogledal sem zopet Warda in videl, da tudi on ni
več tako vzvišeno svečan in da se tudi on prav tako smeje. Uvidel sem
torej, da sem bil prevaran, da sem bil žrtev govora, ki je bil se-
stavljjen iz samih zvenečih besed, ki pod milim Bogom ne pomenijo
ničesar.

Arthemus Ward je bil eden od najsijajnejših ljudi na svetu,
eden od najboljših prijateljev za družbo. O njem so trdili ljudje, da
malo jeclja, toda jaz sem po zaslugi svoje izkušnje drugega mnenja.

(Poslovenil Vinko Borštnik.)

Medvedja kraljčina

1.

Tisoč let je minilo, kar je prvi človek prišel v dolino pod Martulj-
kovimi gorami. Prišel je iz Korotana čez Rožico in se je po
Smečevem jarku spustil do Save, ki se je po širnemrodu v treh
širokih rokavih prelivala skozi divjo samoto. Onkraj proda so se
razprostirali gosti smrekovi gozdovi, ki so se spenjali ob gorah više,
više, dokler niso dosegali strmih, gladkih sten, preko katerih niso
mogli seči. Med samotnim, strašno razklanim skalovjem so se svetila
bela snežišča in so veselo in prijazno gledala v dolino, kjer se je na
vse strani širila neprodurna goščava, onkraj katere se je bleščal le
prod s svojimi modrimi rojami.

Človek, bil je velik, krepak mož z dolgo, rjavkasto brado, je vohdil za roko dekletce, nekaj nad šest let staro. Na hrbtu je imel oprtan težak tovor, da se je moral držati sključeno. Nad tovorom pa se je svetila ostra ost kratke sulice, ki jo je človek imel varno privezano zadaj na hrbtu. Oblečen je bil v kratke hlače iz ustrojene kože in debelo srajco iz domačega lanu, a na nogah so mu tičale težke, močno obkovane in podkovane cikle. Dekletce je nosilo na sebi kratko suk-njico iz jagnjetove kože in je bilo obuto v lahke, lično izdelane coklice, ki pa so bile tudi podkovane, seveda z drobnimi žebli in so imele zgoraj široke, usnjene preponke. Dolge, kakor preja svetle lase je imela skrbno privezane z rdečo pentljo, da se ji niso usipali okrog ramen in je ne ovirali na potu skozi goščavo.

Ko sta prišla do proda, sta se ustavila za nekaj trenutkov in mož se je razgledal po divjini. A že se je obrnil in je z dekletcem krenil naravnost na prod. Šla sta navzdol za vodo in sta molčala ves čas. Sonce se je spuščalo daleč gori k zelenim goram in prijeten hlad je vel skozi vso dolino. Tihota je vladala krog in krog, le voda je pljuskala ob kamenje in zamolklo šumela.

Dekletce se je hipoma ustavilo in pridržalo moža. „Oče,“ je izpregovorila z drobnim, kakor ptičje petje žvrgolečim glasom. „Ali bova še dolgo hodila?“

„Mislim, da ne,“ je veliki mož odgovoril na kratko. „Vsak čas se ustaviva in se odpočijeva čez noč.“

In spet sta šla naprej in molčala. Tla, po katerih sta hodila, so bila peščena in mehka in ju niso prav nič utrujala. Sonce se je bilo že pogreznilo za gore in senca je legla na dolino. Le gore so se še vedno svetile srebno, nekje v goščavi se je zbudil pohleven veter in je zavel skozi samoto.

Prišla sta do slapa, ki se je iz velike višine usipal v dolino. Svet pred slapom ni bil divji in tudi ne tako zaraščen kakor vsa druga okolica. Tod je bilo polno lepih trat in goličav, koder je rastlo le redko, pritlikavo grmovje. Mož se je oziral vse okrog in ko je zapazil nedaleč v skalovju prostorno in suho votlino, je rekel: „Tu ostaneva. Prenočila bova v votlini, jutri pa si zgradiva čedno hišico, da nama bo lepo v novem domu.“

Vrgel je tovor na tla in se vsedel na mehko trato. Tudi hčerka se je vsedla kraj njega in oče je razvezal tovor in vzel iz njega velik hleb rženega kruha in kos prekajene svinjine. Po dolgi poti sta bila lačna in sta jedla hlastno. V bližnjem studencu sta se napila vode in potem je oče v goščavi nagrebel suhega listja in ga znosil v votlino. Deklica pa je sedela na trati in strmela v visoke gore, ki so se dvi-

gale onkraj višave naravnost v nebo. Bile so rdeče kakor škrlat, sonce je lilo zadnje žarke na njih vrhove.

Deklići so oči pričele mižati. Glava ji je nekajkrat zdrknila navzdol, dokler je ni spanec premagal popolnoma, in je spala sedé, s prekrižanimi rokami na kolenih.

Oče je nanosil že dovolj listja v votlino in ga nastlal po tleh. Stopil je na trato in poklical: „Vstani, Bojka! Spat pojdeš.“

A deklica se ni ganila. Oče jo je dvignil in jo na rokah odnesel v votlino. Položil jo je na dišeče listje in jo pogrnil z debelo odejo, ki jo je potegnil iz tovara. Nato je šel ven in je zavalil pred votlino debelo skalo. Prislonoil jo je k odprtini, da bi ne mogla divja žival v votlino, in se je vlegel v listje in zaspal.

Komaj se je pričelo svitati, je bil že na nogah. Z večšo roko je pričel podirati smreke, ki so rastle po vsem gorskem podnožju. Sekira je pela glasno, da se je tudi Bojka prebudila. Prišla je iz votline in se vsedla na nizko skalo. Nekaj časa je gledala, kako spretno je oče usekaval smreko za smreko in jih podiral, da so z glasnim hreščanjem padale po tleh in pod sabo podirale grmovje.

Ko je oče prenehal za nekaj hipov, je vprašala: „Ali naj prinesem malico?“

„Le,“ je odvrnil oče. Bojka je stekla v votlino in je prinesla kruh in sveže skute, ki jo je oče prinesel iz Korotana. Najedla sta se in napila studenčnice. Potem pa je oče spet pričel delati in Bojka mu je pomagala. Z malo sekiro je večče obsekavala veje s podrhtih dreves in jih metala na kup. Bila je vajena temu delu; saj je bil oče drvar tudi v Korotanu in ona mu pomaga, kar pomni. Vse življenje je bila preživela v gozdu; še vedela ni, kako je zunaj v svetu, o katerem ji je rajnka mati pripovedovala toliko čudovitih stvari. A mati je že dve leti mrtva in zdaj ji ne pripoveduje nihče več o svetu. Oče je molčeč in kratkih besedi, posebno od tedaj, kar je mati umrla. Spomladi jima je v Korotanu pogorela hišica, ki jo je bil oče tako lično zgradil. Zažgal jo je hudoben človek Bog ve zakaj. Zdaj je oče postal še bolj redkobeseden. Davi pa si je oprtil težki tovor, prijel hčerko za roko in sta šla skozi gozdove, hodila čez strmo goro in sta se ustavila tu v ti divji gorski samoti, koder ni živega človeka in menda tudi ne živali, saj do sedaj ni videla niti drobne ptice in ni čula nje-nega petja. A Bojka se temu ni prav nič čudila, vajena je bila vsega tega, vajena še kaj hujšega.

Ko je sonce doseglo sredino neba, je oče odložil sekiro in sta počivala. Zavžila sta borno kosilce, potem pa je oče vzel čudno sestavljene mreže, v katere je lovil gozdno zverjad. Oborožil se je s svojo kratko sulico in sta stopila dol na prod. Ob Savi je oče hčerko dvig-

nil v naročje in je prebredel deročo vodo. Na drugi strani jo je spet postavil na tla in sta stopila v gosto zarastli gozd. Daleč sta šla vanj in tam je oče skrbno nastavljal na več mestih zanke. Bojka mu je pomagala in sta bila tako zaverovana v delo, da nista slišala rahlega šuma, ki je hipoma nastal za njunim hrbtom.

(Dalje prih.)

Z A D R U Ź N I V E S T N I K

Morda naši člani zadnje čase niso opazili, kako veliko in lepo zalogo namizne posode imamo v naši zadrúžni prodaljni. Če človek nima ravno potrebe, da bi si moral kupiti kak komad, gre brezbržno mimo lepih stvari. Na zalogi imamo še vedno lepi češki porcelan, ki je svetovno slaven. Dobro blago in prekrasna zunanja izdelava in oblika sta mu utrli pot v vse dele sveta in v najodličnejše hiše, ki so ponosne nanj. Z žalostjo v srcu mislimo zdaj na naše brate Čehe, na ustanovitelje te velike industrije. Upajmo, da v naših domovih ne bo razbita še zadnja češka skodelica, ko bomo lahko naročevali nove od starih gospodarjev.

Opozarjamo naše članice na posebni otroški porcelan, na krožnike in skodelice za kavo. Ti komadi so okrašeni z živalskimi otroškimi slikami. Otrok zajema z večjim veseljem iz lastne skodelice. Marsikateri otrok bo zajemal hitreje, samo da bo preje zagledal na dnu sliko. Pa tudi vzgojnega pomena je, če imajo otroci svojo posodo. Navadijo se lepo jesti in tudi na svoje stvari bolj pazijo. Skodelice za kavo so kaj primerna godovna darila za otroke. Ali ste že doživeli veselje, ki ga pokaže otrok, ko dobi za dar skodelico s krožničkom in malo žličico, ki bo samo njegovo?

Neki deček, sinček premožnih staršev, je vprašal svojo mater, kaj bi podaril svojemu ubožnemu tovarišu za god. Mati

mu je svetovala lepo skodelico za kavo, pa srebrno žličico. Otrok se je silno zavzel: „Ah, ne, kaj bo pa Bojček rekel!“ „Kupimo, pa bôš videl, kaj bo rekel,“ je rekla mati in kupila sta po otrokovem okusu primerno skodelico s krožničkom pa lepo žličko in dodala darilu še slašič in nekaj šolskih potrebščin. Ko je tovariš odvil zavoj in zagledal skodelico in bleščečo žličko, s kakršno je jedel pri svojem prijatelju, so se mu zasvetile oči in plavale od prijatelja k materi in spet nazaj. Z nobeno besedo ni otrok izpovedal, kako je vesel. Toda od takrat mu je morala mati vsako jutro dajati samo v njegovi skodelici in le njej je dovolil, da si je smela katerikrat vanjo naliti kave. Če je našel skodelico neumito na ognjišču, ko je prišel iz šole, je bil skoro užaljen. Ker so zdaj še vsi drugi otroci hoteli imeti svoje skodelice, jih jim je mati postopoma kupila za njihove godove.

Tudi z jedilnim orodjem smo zelo založeni. Tako lepo bi bilo, če bi si mogla vsaka gospodinja nabaviti rje prosti pribor. Neka gospodinja je nekoč rekla, da si ničesar drugega ne želi tako zelo, kakor da bi mogla skozi okno zagnati svoj pribor, ki ga je morala po vsakem obedu drgniti in čistiti. Ako Vam ni mogoče nabaviti si takšen jedilni pribor za vse družinske člane naenkrat, pa bo šlo morda postopoma, vsak mesec nekaj, dokler ne bo nadomeščeno staro železno, ki bo potem lahko „sfrčalo skozi okno!“

Namizno posodje: krožniki, juhniki, sklede za zelenjavo in solato, podolgasti krožniki, pa popolne garniture za kavo, čaj in črno kavo, vedno na ogled v pro-

dajalni. Posebej imamo skleda in skledice za kompot, krožnike za močnate jedi, posodice za sladkor, za omako.

Pa tudi naš kuhinjski porcelan je v drugačnih vzorcih in oblikah kakor je bil nekoč. Lepo izbiro imamo tudi v umivalnih garniturah. Za sobno uporabo imamo lepe porcelanaste, za kuhinjsko pa emajlirane. Vedra za odlivanje vode imamo v emajlirani, porcelanasti in pločevinasti izdelavi. Nočne posode, manjše in večje, v porcelanu in emajlu, prav tako tudi pljuvalnike.

Iz „ŽEGOZE“

ŽELEZNIČARSKA SPLOŠNA GOSPODARSKA ZADRUGA („ŽEGOZA“)

Ljubljana, Bleiweisova c. 35/II kupuje vse vrste kunčjih kožic.

Na mnoga pismena vprašanja sporoča „Žegoza“, da bo odkupovala kožice, ki so pravilno in strokovno posušene, po najvišjih tržnih cenah. Cene so odvisne od števila kožic, kakovosti, strokovne priprave (pravilnega sušenja), gostote dlake ter njih uporabne velikosti.

Da zamore pričeti z odkupom, potrebuje „Žegoza“ točne podatke o vrsti in vsaj približnem številu kož. — Po sedanjih izglelih na trgu so cene od din 5— do din 20— po komadu.

Vpeljava trgovine in predelava kožic (strojenje, barvanje itd.) bo „Žegoza“ pričela le, če dobi na razpolago vsaj 500 komadov zimskih kožic, ker se sicer poslovanje s kožicami ne izplača.

Zato naj posamezni rejci „Žegozi“ nemudoma, vsaj do 15. marca t. l. sporoče število in vrsto razpoložljivih kožic.

„Žegoza“ bo odkupovala kožice le od društev ali posameznikov, ki so njeni člani.

OBVESTILO.

Od „železničarske splošne gospodarske zadruge r. z. z. o. z. v Ljubljani („Žegoza“) smo prejeli cenik za odkup angorske volne in ga v naslednjem objavljamo z namenom, da se čim več železničarjev oprime reje angorskih kuncev, saj je reja

teh živalic posebno v časih, ki jih preživljamo, za vsako družino gospodarskega pomena.

Vrsta	Kakovost volne (dlake)	Cena za 1 kg
Super A	Vo'na mora biti izredno čista, popolnoma bela, nastrižena ali načupana, vložena v škatle po 1 kg v pramenih, kakor se jo odstriže, s čim manj resastimi vlakni, nad 10-5 cm dolga	500.—
Super B	Kakor volna pod „Super A“, samo nad 8-5 cm dolga	450.—
I	Volna mora biti popolnoma čista in bela, nastrižena, načesana ali načupana, zmedena ali brez vsakršnih osvaljkov, brez kep, nad 9-5 cm dolga	400.—
II	Kakor volna pod I ali nad 7-5 cm dolga	350.—
III	Kakor volna pod I ali nad 5 cm dolga	300.—
IV	Volna načesana ali načupana, pa tudi nastrižena, nad 5 cm dolga, pomešana z o valjki ali brez drugih smeti in moljev, bela (sprejema se samo po potrebi)	180.—
V	Klobučevinasta, zgnetena ali sicer povsem bela dlaka brez smeti itd. (sprejema se samo po potrebi)	30.—

Vsaka od zgoraj navedenih vrst volne ali dlake mora biti absolutno čista in bela, brez vsakršnih smeti, slame, hrane, zrnja, naftalina ali celo bobkov. V volni ne sme biti najmanjše sledi po moljih ali njihovih jajcih in ličinkah. Volna mora biti sortirana po navedenih vrstah, zavita v papir ali vreče (izvzemši super-vrste).

Volna se plača takoj, če se jo osebno prinese, sicer pa po prejeti pismeni soglasnosti v teku osem dni. Ako v tem roku pismenega odgovora ni, se smatra to za pristanek, sicer se pa volna vrne na stroške lastnika. Cene se razumejo franco poslovalnica „Žegoze“ v Ljubljani brez embalaže-netto.

Interesentom priporočamo knjižico „Angorski kunič“ za ceno od 10— din za komad, ki se lahko pošljejo tudi v pošt-nih znamkah.

Gospodarski in tržni pregled

Suhe slive.

„Jugoslov. Loyd“ od 8. februarja 1940 piše, da je privileg. izvozno društvo „Prizad“ nakupilo 7000 vagonov suhih sliv in je od te količine 6000 vagonov že prodalnih. Za tisoč vagonov sliv pa baje ni izgleda, da se bodo prodale v tej izvozni seziji.

„Politika“ z dne 16. februarja piše, kako se naša cenena suha sliva v inozemstvu pretvori v drago sadje.

Naše slive, katere so bile izvožene po „Prizadu“ v Češko-moravski protektorat, se tam prav strokovnjaško predelajo, in sicer na ta način, da se izločijo koščice in da se v slive 80-tice mesto koščic ustaviijo drobnejše slive (120). Napraviijo se za te slive novi elegantni paketi in lične etikete ter se tako naše suhe slive iz Požege, Doboja in Brčke prodajajo kot pristno kalifornijsko in turško sadje. Na etiketah blešči arabski pozdrav „Salem alejkum“. Kg takih naših predelanih sliv stane v Pragi od 15 do 20 Kč. Ali ne bi znali morda tudi mi sami svoje sadje tako pakirati in etikirati?

Naša zadruga je nakupila večjo količino suhih sliv v Bosni. Kvaliteta teh sliv je ena izmed najboljših in se ne da primerjati s slivami, ki so se prodajale po postaji in direkciji v vrečah. Konkurence takega manjvrednega blaga se ne bojimo.

Pšenica, moka in koruza.

Cene teh, za naše članstvo najvažnejših živil so stalno v porastu. „Prizad“ izvažal nakupljeno pšenico v Italijo in Nemčijo, prekupci in veleposestniki pa ne nudijo pšenice, ker imajo denar in lahko čakajo še višjih cen. V naši državi bi bila primerna cena pšenici din 1'— za kg; danes se pa prodaja po din 2'— do din 2'20 za kg. Veleagrarci v Banatu, prekupci in „Prizad“ bodo zaslužili težke milijone, konsumenti, državni uslužbenci in delavci ter prebivalstvo pasivnih krajev pa trpijo in gladujejo radi previsokih cen žita in moke.

Hrvatska banovina je dobila 2000 kd. prostih uputnic za prevoz žita in moke v pasivne kraje, kjer se bode žito prodajalo po znižanih cenah. Kaj pa pri nas v naših pasivnih krajih to ne bi bilo potrebno?

Kava.

Iz naše države nameravajo izvoziti večje količine cementa v Ameriko. Za kompenzacijo dobimo baje surovo kavo iz Brazilije.

Riž.

Po časopisnih vesteh bo „Prizad“ uvozil iz Italije 500 vagonov luščenega riža.

Vino in žganje.

„Prizad“ bo baje začel nakupovati in posredovati pri nakupih vina in žganja in pomagati pri večjem izvozu teh pridelkov.

Plače državnih nameščencev.

PTT, glasilo poštnih nameščencev, objavlja uvodnik o potrebi povišanja prejemkov državnih nameščencev!

Med drugim piše:

„Državni uslužbenci že leta ne živijo več življenja kulturnih ljudi. Davno so minuli časi, ko je bila v proračunu državnega nameščenca določena gotova vsota tudi za kulturne potrebe. Leto za letom je izginila iz njegovega proračuna postavka za postavko. Poslednje čase pa že gre za vprašanje golega življenja. Vsako povišanje prejemkov, ki ne bi bilo res zadovoljivo, bi povzročilo še slabše posledice kakor sedanje nevzdržno stanje. Vera v socialno pravico se bo vrnila le tedaj, če se bodo merodajni krogi iskreno in resno lotili reševanja vprašanja prejemkov državnih nameščencev, in to čimprej brez odlašanja! To vprašanje je prav tako važno in nujno, kakor je kmečko in delavsko vprašanje.“

Želzniški uslužbenci so najtežje občutili podražitev življenjskih potrebščin. Tako piše beograjski dnevnik „Vreme“ z dne 15. februarja t. l. „Vreme“ je objavilo tablico plač železničarjev vseh ka-

tegorij in delavcev ter navaja, da znašajo dolgovi železniških uslužbencev, delavcev in uradnikov preko 200 milijonov dinarjev.

Izšla je uredba o kontroli cen.

Po novi odredbi je prepovedano samolastno povišanje cen v veletrgovinah, tovarnah, industrijskih podjetjih in obratih. Uredba ima 11 členov, ki se vsi nanašajo na kontrole cen zgoraj navedenih podjetij.

Člen 1, t. 2 se glasi: Pod predpise te uredbe ne spada prodaja lastnih pridelkov s strani kmetovalca.

Iz tega je razvidno, da kmetovalci, vrtnarji, veletrgovci, ki sami pridelujejo žito, krompir, zelje in druge vrste poljskih pridelkov, smejo dvigati cene kakor se jim poljubi, ker ne spadajo pod kontrolo in jih ne zadenejo kazni te uredbe.

Kratko povedano, da ostane vse pri starem. Krompir se bo lahko prodajal po din 2— in dražje, radič po din 20—, pšenica po 2— do 3— din itd.

Moka 0gg ni zaščitena po tej odredbi, temveč le ostale vrste moke.

Nakup živil.

Naša zadruga nakupuje živila, kakor so to moka, mast, olje, milo, makaroni, sladkor, kava, riž, prekajeno meso, cikorija itd. za enomesečno potrebo članstva iz preprostega razloga, da dobe člani vedno sveža živila, na drugi strani pa, ker zadruga nima na razpolago gotovine ali posojila kakšne kreditne zadruge ali banke, da bi nakupila večje količine živil in se s tem založila za več mesecev.

Iz teh razlogov se ne more primerjati denarno poslovanje naše zadruge in nakupi z drugimi nabavljivimi zadrugami, ki imajo vedno na razpolago milijonska denarna sredstva kreditnih zadrug, ki jim omogočijo priložnostne nakupe ob pravem času za takojšnje plačilo. Vendar se je tudi vodstvu naše zadruge posrečila oskrba članstva s krompirjem še pred nastopom zime. Nakupili smo ga in ta-

koj razprodali preko 25 vagonov. Tudi nakupi moke so bili posrečeni, tako da smo prodajali moko 25 do 40 para ceneje kot trgovci. Naše cene v združnih trgovinah niso pretirane ter so prekalkulirane tako precizno in pošteno, da to lahko zagovarjamo pred članstvom in oblastjo.

J. L.

Pomanjkanje govedi.

Ker so razni prekupci in mesarji zadnje mesece pokupili vse težke vole v zasavski dolini za izvoz v Nemčijo, je nastalo pravo pomanjkanje govedi za zakolj za prehrano domačega prebivalstva. Cene goveje živine so se radi tega izvoza močno dvignile. Na lastne potrebe prebivalstva v naših pasivnih krajih se ne misli prav nič. Tudi kmetsko prebivalstvo samo bo trpelo spomladi, ko ne bo živine za vprego in za delo na polju.

L. J.

Drva.

Zadruga je preskrbljavala svoje članstvo z suhimi drvami po nizki ceni, dokler je bilo kaj stare, po nizkih cenah nakupljene zaloge.

Zaradi dolgotrajne in ostre zime so člani pokurili vsa zaloga in si morajo nabavljati kurivo preko običajne zimske potrebe.

Zadruga si je z največjimi težkočami nabavila nekaj vagonov suhih drv po sedanjih, višjih cenah.

Pripominjamo, da še nobeno leto ni zadruga prodala tako veliko količino drv in da še nikdar doslej ni bilo tolikega povpraševanja po kurivu. Cena drv je močno porastla, ker se izvažajo drva v Zagreb, Subotico, Novi Sad, Beograd, največ pa v Italijo in Švico. Prekupci in trgovci plačujejo drva po 115— din za m³ franko postaja Rakek in to vsako količino brez razlike, če so drva suha ali sveža.

Letošnjo zimo posestniki niso pripravili veliko drv, ker so bili na orožnih vajah in ker je oviral visoki sneg in mraz delo v gozdovih.

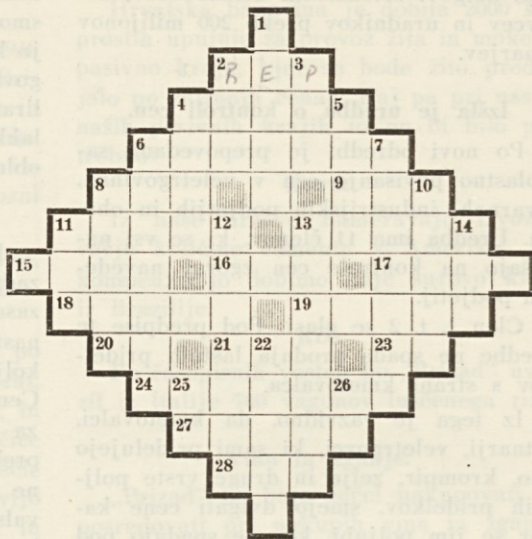
Slutimo, da bodo cene drv še porastle in ostale vse leto visoke.

I. L.

Križanka št. 2

Vodoravno: 2. del živalskega telesa; 4. rimski hišni bog; 6. zavezniški komandant vojske; 6. bivši poljski zunanji minister (fon.); 9. poslanec; 11. boksarjevo orožje; 13. kraj na Tolminskem; 15. poveljnik angleških čet v Franciji; 16. del sobe; 17. španska oblika imena Neža; 18. muslimanski sveti prostor v Mekki; 19. beograjska književna založba (kratica za Nova Literatura); 20. inicijali znanega našega slikarja; 21. kača; 22. dva soglasnika; 23. glasbeni instrument (množ.); 26. prebivalci južnorusskih ravnin v starem veku; 27. glagol premikanja.

Navpično: 1. čehoslovaški politik v emigraciji; 2. ustreljeni nacionalno-social. šef. SA (fon.); 3. ime ogrskega min. predsednika Telekyja; 4. mednarodni sporazum; 5. slovaški politik; 6. nemška režimska organizacija; 7. ime angleškega min. predsednika; 8. češki politik agrarne stranke; 10. tvorec ruske revolucije; 11. šum, povzročen pri strelu; 12. japonski vojni minister; 13. razbojniki; 14. črka (izgovorjava); 22. japonski zunanji minister; 25. kratica za konjsko silo; 26. nikalnica.

Rešitev križanke št. 1

Prav so rešili: Ramovš Janko, Škriba Terezija, Šinkovec Marjan, Makuc Dragomil, Twrdy Alfred, Cilenšek Vitomir, Žumer Mira, Kleinstein Anica, Pipan Anton, Kocjan Rudolf, Cilenšek Milutin, Kopac Rozalija, Lešnik Tomaž, Štrukelj Milan, Flandja Ivan, Korič Rajko, Zaviršek

Anton, Jeraša Janez, Karba Milka, Kovarčič Ivan, Sitar Alojzij, Obersnel Oskar in Ižanc Rudolf.

Opozarjamo, da mora uredništvo prejeti rešitve najmanj do vsakega 15., da bo mogoče imena reševalcev priobčiti v naslednji številki.

Na policiji.

„Da bi nam olajšali iskanje trupla Vašega moža, ali bi nam mogli povedati kakšen poseben znak je imel vaš mož?“

„Da, gospod, govoril je skozi nos.“

Pregled potnih listov.

„Kdo more dokazati, da je ta dama res Vaša žena?“

„Če mi morete dokazati, da ni, bi Vam bil resnično hvaležen.“

„Zadrugar“ izhaja mesečno 20tega in stane celoletno 24 Din, posamezna številka 3 Din. Naroča in reklamira se pri upravnem odboru N. Z. U. D. Z., Ljubljana, Masarykova cesta, kamor se pošiljajo tudi dopisi. — Odgovorni urednik: Dr. Benko Leopold, Tyrševa cesta šte. 89. — Tiskali J. Blasnik nasled., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.

Prazne 1/2 litrske steklenice

Člane obveščamo, da rabi zadruga vedno večjo količino 1/2 liter-
skih steklenic, katere plačuje najugodnejše po dnevnih cenah. Pre-
glejte svoja podstrešja in kleti, kjer imate gotovo shranjene take ste-
klenice. Lahko jih vsak čas prodaste zadrugi, katera Vam jih plača
po ugodni ceni.

TERMINI

Ponovno objavljamo termine za dovoz živil na dom članom, ki naročajo blago
v prodajalni Ljubljana gl. kol. V izogib nerednostim in nepotrebnih voženj na-
prošamo članstvo, da se točno ravna po teh datumih in da svoja naročila odda
prodajalni vsaj dva dni pred dnevom za dostavo blaga na dom.

Razvoz živil na dom se vrši po sledečem redu:

Mesto in Galjevica: dne 22. in 23. v mesecu ter dne 3. in 4. v mesecu,

Laverca, Grajska planota: dne 5. v mesecu,

Zelena jama, Jarše, Tomačevo: dne 24. in 25. v mesecu ter dne 2. in 3. v mesecu.

Moste, Kodeljevo, Štepanja vas, Zaloška c. od prelaza dalje: dne 26. in 27. v
mesecu ter dne 4. in 5. v mesecu.

Pod okoliš „Mesto“ je smatrati sledeče ulice in ceste:

Metelkova,

Resljeva,

Mašarykova,

Slomškova,

Pražakova,

Kolodvorska,

Čopova,

Komenskega,

Sv. Petra,

Vidovdanska,

Ilirska,

Tabor,

Fügenerjeva,

Jegličeva

Šmartinska do prelaza,

Jenkova,

Bolgarska,

Grablovčeva,

Domžalska

Zavrți

Bohoričeva

Korytkova,

Holzapflova,

Cegnarjeva,

Zalokarjeva,

Ravniharjeva,

Krekov trg

Študentovska,

Poljanska

Barvarska steza,

Kapiteljska,

Zrinjskega,

Ciril Metodova,

Stare Pravde,

Štrosmajerjeva,

Streliška,

Mišičeva,

Domobrankska,

Hradeckega.

Pod okoliš „Galjevica“ je smatrati:

Galjevič,

Ižansko cesto,

Dolenjsko cesto,

Stradone, vse,

okolico dolenjskega
kolodvora in Rudnika.

Okoliš „Zelena jama“:

Ljubljanska,

Bernekerjeva,

Pohlinova,

Bezenškova,

Tovarniška,

Bazoviška,

Ob Zeleni jami,

Moškerčeva,

Središka,

Zvezna,

Koroščevo

Pokopališka preko proge,

Bavdkova,

Šmartinska čez prelaz,

okolica sv. Križa.

Okoliš „Moste“:

Zaloška cesta čez prelaz,

Vodmatska,

Društvena,

Pod Ježami,

Na klančku,

Ribniška,

Ciglarjeva,

Krekova,

Slapničarjeva,

Predovičeva,

Pokopališka do prelaza,

Marenčičeva,

Poljska pot.

Okoliš „Kodeljevo“:

Ob Ljubljani.

Povšetova,

Zadružna,

Mahničeva,

Salezijanska,

Klunova,

Malijeva,

Gortanova,

Cankarjeva,

Kodeljeva.

Dovoz blaga v Dev. Marija v Polju se vrši dne 8. v mesecu.

Dovoz blaga v Log. Notranje gorice, Podpeč, Preserje se vrši dne 9. v mesecu.

Sprememba odpreme za progo Grosuplje-Kočevje na dan 5.
v mesecu. Ta sprememba je potrebna vsled lažjega in točnejšega odpremljanja.

Ako je navedeni dan nedelja ali praznik, se izvrši dostava ali odprema po
železnici en dan kasneje.

Opozarjamo člane, da dostavljamo brezplačno na dom le v prednjih terminih,
sicer je plačati za dostavo din 4.—.

Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic, r. z. z o. z. v Ljubljani

CENTRALA: LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 17 • TELEFON ŠT. 46-52 IN 46-53

PRODAJALNE

Ljubljana:

Glav. kol., Masarykova cesta 17, telefon št. 4652-3
Gor. kol., Bleiweisova cesta 35, telefon št. 4651

Maribor:

Koroški kol., Frankopanska c. 34, telefon št. 2061
Glav. kol., Aleksandrova cesta 42., telefon št. 2825

Jesenice: Prešernova, telefon št. 606

Prodajamo samo članom.

CENIK št. 2

Obračunske cene veljavne od 21. februarja 1940 naprej.

Zadruga si pridržuje pravico, objavljene cene med mesecem znižati event. zvišati.

Na reklamacije se oziramo le takoj ob prejemu blaga.

Mlevski izdelki

Moka Ogg	kg	3:80
„ Og	„	3:80
„ št. 2	„	3:60
„ št. 5	„	3:40
„ ajdova	„	5:50
„ koruzna	„	2:50
„ „ krmilna	„	1:50
„ pšenična krmilna	„	2:20
„ ržena	„	3:20
Otrobi, pšenični debeli	„	1:90
„ „ drobni	„	1:70
Zdrob, činkvantin	„	3:60
„ koruzni	„	2:90
„ pšenični	„	4:40
Žikin zdrob ¼ kg	zav.	6:50

Testenine

Domače

Fidelini	kg	7:50
Krpice	„	7:50
Makaroni	„	7:50
Polži	„	7:50
Rezanci	„	7:50
Špageti	„	7:50
Zvezdice	„	7:50

Jajčne

Makaroni	kg	10:50
Polži	„	10:50

Jajčne v kartonih

Makaroni	kg	11:50
Špageti	„	11:50
Jajnine vseh vrst	„	17:—
A. C. „ „	„	18:—

Riž

Carolina	kg	—
Ia	„	12:50
Ila	„	11:—

Deželni pridelki

Čebula, domača	kg	2:50
Čebula, pražena „Cepo“	doza	6:—
Česen	kg	8:—
Fižol, tetovski	„	6:50
Grah zelen	„	13:—
Ješprenj	„	5:—
Ješprenjček	„	7:50
Kaša	„	4:50
Koruza, debela	„	1:85
„ činkvantin	„	2:75
Krompir	„	2:75
Piča za kure	„	2:75
Ptičja hrana	„	8:—
Ječmen	„	2:75
Oves	„	2:50
Proso	„	2:90
Pšenica	„	2:40
Zelje kislo	„	4:—
„ „ v sodčkih	„	3:75
Btto-Netto	„	3:75

Sadje južno, sušeno in sveže

Rozine, Ia	kg	14:50
Rozine, Ila	„	12:50
Hruške suhe	„	6:—

Slive, suhe	kg	8:—
Orehi celi	„	7:50
Orehova jeterca	„	24:—
Fige v venci	„	7:50
Lešniki, tolčeni	„	43:—
Limone	kom.	—75
Mak plavi	kg	18:—
Mandeljni, Ia	„	52:—
Rožiči, celi	„	6:50
Rožičeva moka	„	6:50
Pomaranče	kom.	1:50

Sladkor

Kocke	kg	15:50
Sipa, drobna	„	13:75
„ debela	„	13:85
V prahu	„	15:50
Bonboni	„	30:—
„ Fourres, Ia	„	42:—
Bonboniere	kom.	po izb.
Kandis	kg	32:—
Margo slad	„	44:—
Šumeča limonada	kom.	1:—

Sol

Fina	kg	4:—
Morska	„	1:50

Kava

Surova Santos	kg	84.—
„ Braziljska	„	75.—
Žgana Melange	„	105.—
„ Braziljska	„	93.—

Žitna kava

Ječmenova, slajena, za-		
družna	kg	12.50
Ječmenova, zadružna	„	8.50
Ržena, slajena, zadružna	„	13.50
Kneipp	„	15.—
Perola	„	13.50
Proja	„	10.—
Žika	„	13.—
Ječmenova kava, odprta	„	6.—

Ostale kavine primesi

Cikorija Franck à ½ kg	kg	19.—
„ Franck à ¼ kg	„	20.50
„ kolinska à ½ kg	„	19.—
„ kolinska à ¼ kg	„	20.—
Enrilo	„	22.—
Figova kava	„	24.—
Redilna kava	„	22.—

Mast

Mast la	kg	21.50
„ v dozah	doza	112.50
Čajno maslo la gorenjsko	„	40.—
„ „ štajersko	„	38.—
Kuhano maslo	„	36.—

Mesni izdelki

Carsko meso	kg	21.—
Hrenovke	kom.	2.—
Jezik, goveji	kg	24.—
„ svinjski	„	24.—
Kare brez kože	„	23.—
Krače	„	14.50

Kranjske klobase	kom.	3.50
Meso, prekajeno, vratina	kg	22.—
Prsni vršci	„	18.—
Reberca, brez kože	„	20.—
Salama, krakavska	„	24.—
„ letna	„	21.—
„ milanska	„	60.—
„ mortadela	„	25.—
„ navadna	„	12.—
„ ogrska	„	60.—
„ pariška	„	22.—
„ posebna	„	24.—
„ tirolska	„	22.—
Slanina, hamburška	„	23.—
„ krušna	„	22.—
„ papricirana	„	23.—
„ prekajena, deb.	„	23.—
„ soljena	„	22.—
„ tirolska	„	23.—
Svinjske glave, brez kosti	„	15.—
Svinjski parklji	„	8.—
Šunka, domača, kuhana	„	45.—
„ praška	„	24.—
„ zvit	„	23.—
Želodec suhi	„	27.—

Ribe — pastete

Polenovka	kg	28.—
Rusi	kom.	1.25
Sardele, očičene, v olju	„	—75
Sard. obr. s kaper., mala	doza	4.50
„ „ „ „ velika	„	7.50
Sardine	„	7.—
„	„	6.—
„	„	3.50
„	kom.	1.25
Pašteta, jetrna	doza	5.25
„ sardelna	„	6.50
Guljaž, goveji	„	7.50
Vampi	„	6.50

Delikatese

Citronat	kg	100.—
Naš čaj	zav.	6.—
Čaj v dozah	vel. doza	38.—

Čaj v dozah	mal. doza	22.—
„ „ zavitkih	zav.	5.50
„ „ „	„	12.—
„ „ „	„	13.—
Čaj v zavitkih	zav.	26.—
„ brazilski „Mate“	„	4.25
„ odprti	kg	250.—
Čokolada à ¼ kg	tabl.	13.50
„ „ 1/10 „	„	6.25
„ „ 1/20 „	„	3.25
„ z lešniki	kom.	1.50
„ „ „ 1/10 kg	tabl.	8.—
„ „ „ 1/5 „	„	16.—
„ mlečna 1/14 kg	„	6.50
„ „ 1/7 „	„	12.75
Čokolada ribana	kg	50.—
Drobtine	„	7.—
Gorčica	„	20.—
„	koz.	8.—
Jajca, štajerska, dnevna		
cena		

Na progo jih ne moremo pošiljati.

Guljaž ekstrakt	zav.	3.50
Juhan, mali	stekl.	11.—
„ veliki	„	22.50
„ na drobno	dkg	1.45
Kakao, holandski	kg	68.—
Kapri	„	60.—
Keksi v zavitkih	zav.	6.—
„ „ „ à 1 kg	„	20.—
„ na drobno	kg	20.—
„ v pločev. dozah	doza	24.—
Kruh črn in bel	štruca	2.—
Kumarce, kozarec	38.— do 70.—	
Kvas	kg	42.—
Maggi, mali	stekl.	11.—
„ srednji	„	18.—
„ veliki	„	28.—
„ na drobno	dkg	1.50
„ kocke	kom.	1.—
„ „	6	5.—
Marmelada, jabolčna	kg	19.—
„ „ doza		
à 1 kg	„	20.—
Marmelada, marelna	„	29.—
„ „ doza		
à 1 kg	„	30.—
Med, cvetlični	„	21.—
„ ajdov	„	18.—
„ cvetlični, mali koz.	kom.	13.—
„ „ vel. „	„	25.—
„ „ mali lonč.	„	1.50
„ „ sred. „	„	4.—
„ „ vel. „	„	7.—
Desert šnite	„	1.50
Napolitanke, dolge	„	1.—
„ „	zav.	15.—
Oblati	„	15.—
Otroški piškoti	„	16.—

Prihajajte v prodajalno v odrejenem terminu, pa boste dobro in hitro postreženi. Embalažo pošiljajte pravočasno.

Ovomaltine, mala . . .	doza	10:50
„ srednja . . .	„	24—
„ velika . . .	„	43—
Paradižniki, $\frac{1}{6}$ kg . . .	„	4:50
„ $\frac{1}{2}$ „ . . .	„	10—
„ 1 „ . . .	„	19—
Sir, Jason	kom.	1:25
„ „	škatl.	7:50
„ emendolski, 1a . . .	kg	30—
„ Parmezan	„	80—
„ stiški	„	26—
„ trapistovski	„	23—
„ edamski	„	26—
Soda, jedilna	„	20—
Sir gouda	„	28—

Pudingi in pecilni praški

Citronin prašek za puding	zav.	275
Čokoladna krema . . .	"	375
Čokoladni prašek za puding	"	3—
Malinov prašek za puding	"	275
Mandelnov prašek za puding	"	275
Pecilni prašek	"	1—
Pripomoček za vkuhavanje	"	225
Rumenilo	"	125
Vanilijeva krema . . .	"	325
Vanilijin prašek za puding	"	275
Vanilijin sladkor . . .	"	125
Zmes za šartelj	"	13—

Dišave

Cimet, cel in zmlet	zav.	3'—
Ingver	"	3'—
Janež	"	2'50
Kamilce	kg	34'—
Klinčki (žbice), celi in zmleti	zav.	2'50
Korjander	"	2'50
Kumna	"	2'50
Lavorjevo listje	"	1'—
" zrnje	"	1'—
Majaron	kg	65'—
Muškatov cvet	zav.	3'—
Muškatovi orehi	kom.	—75
Paprika, huda	zav.	3'—
" sladka	"	3'—
Piment, cel in zmlet	"	2'50
Poper, " " "	"	3'—
Vanilija v šibkah velika	kom.	4'—
Žafran	zav.	1'—

Tekočine

Kis za vlaganje	l	4.—
„ nav., dvojno močni	„	3:50
„ vinski	„	5.—
Olje, bučno	„	18.—
„ italijansko	„	22.—

„ namizno	l	16.50
„ olivno	„	22.—
„ „ Ia „Medicinal“	„	27.—
Francosko žganje, mala stekl.		10.—
„ „ srednja	„	24.—
„ „ velika	„	48.—
Brandy, à 0'17 l . . .	„	—.
„ „ 0'35 l . . .	„	28.—
„ „ 0'70 l . . .	„	46.—
Liker, Balkan, grenki . .	l	42.—
„ „ sladki . .	„	42.—
„ Pelinkovec . . .	„	37.—
„ razni	„	38.—
Rum Ia, à ½ l . . .	stekl.	34.—
„ Ia, „ 1 l . . .	„	58.—
„ IIa, „ ½ l . . .	„	25.—
Esenca za liker . . .	„	5.—
Rumova esenca . . .	„	8.—
Žganje, borovničar, à ½ l	„	24.—
„ brinjevec, „ ½ l	„	21.—
„ hruševac, „ ½ l	„	21.—
„ slivovka, „ ½ l	„	16.—
„ tropinovec, „ ½ l	„	21.—
Vino, belo, štajersko . .	l	12.—
„ Muškat. Silvanec .	„	14.—
„ Župsko, črno . .	„	12.—
„ cviček	„	12.—
„ belo, dalmatinsko .	„	10.—
„ Opolo	„	10.—
„ Prošek	„	26.—
„ Vermut	„	30.—
Malinovec, à ½ l . . .	stekl.	14.—
„ odprti . . .	kg	18.—
Radenska voda ¹⁴ / ₁₀ l . .	stekl.	7.50
„ „ ½ l . .	„	3.75
Rogaška voda ¹⁴ / ₁₀ l . .	„	7.50
„ „ Donati 1 l	„	7.—
Grenka voda Fr. Jožefova	„	11.—

Potrebščine za perilo

Mila

Hubertus nav.	kg	16:—
„ terp.	„	17:—
Hubertus, sivo	„	14:50
Merima	„	16:—
Schicht, navadno	kg	15:50
„ terpentin	„	16:50
Zlatorog, navadno	„	15:50
„ terpentin	„	16:50
Radiša milo nav.	„	15:50

Pralni praški

„Ena“, milne luske	kg	42—
„Henko“ soda	zav.	250
Lux	”	450
Perion	”	5—
Persil	”	5—
Radion	”	550
Snežinka	”	450

Ženska hvala	zav.	2:50
Radost peric	"	2:50
Teksil	"	2:50
Belil	"	2:75

Pruge potrebne

Soda za pranje	kg	250
Lug	"	4.—
Boraks	zav.	250
„ carski	škatl.	575
Škrob rižev	"	5.—
„ „	zav.	150
Plavilo v kockah	"	250
Plavilni papir	"	150
Pralni stroji, leseni, mali	kom.	15.—
„ „ „ vel.	"	16.—
Pralni stroji, pločev. mali	"	17.—
„ „ „ vel.	"	19.—
Vrvi za perilo	15 m	} Cene po kvaliteti
„ „ „	20 m	
„ „ „	25 m	
„ „ „	30 m	
„ „ „	35 m	
„ „ „	40 m	
Obešalniki za sušenje pe- rila	kom.	20.—
Ščipalka za perilo	"	—25

Toaletni predmeti

Milo, Elida	kom.	—.—
„ Favorit	„	8.50
„ 7 cvetlic „	„	8.—
„ Glicerin	„	9.50, 6.—
„ kopalno . . . vel.	„	13.—
„ kopalno . . . mal.	„	8.—
„ Karbol	„	5.—
„ mandeljnovo	„	7.50
„ Marija	„	10.—
„ Olivia . . . mali	„	5.—
„ „ . . . vel.	„	7.50
„ domače	„	5.—
„ Osiris	„	7.—
„ otroško	„	8.—
„ za roke	„	4.50
„ Speick	„	9.—
„ za britje la	„	8.50
„ „ „ Ila	„	3.—
Cimean	„	7.—
Chlorodont	„	7.—
Doromat	„	8.50
Kalodont mala	„	7.—
„ vel.	„	13.—
Odol mala	stekl.	22.—
„ sred.	„	35.—
„ vel.	„	65.—
Olje, orehovo, pristno	„	8.—
Olje za sončenje in ma- sažo	„	6.—
Ustna voda Cimean	„	19.—
Kolonska voda . . . mala	„	13.—
„ „ . . . vel.	„	24.—

Esenca za kolonsko vodo	stekl.	16—
Krema za kožo Cimean	doza	10—
Krema za kožo Elida	nočna tuba	14—
Krema za kožo Elida	dnevna	14—
Nivea krema	doza	11—
Uran	"	10—
Parfum	stekl.	16—
Puder Elida	škatl.	12—
Vazelin	doza	7-25
Šampon	zav.	3—

Potrebščine za čevlje

Krema, črna	mal. škatl.	5-50
"	sred. "	7—
"	vel. "	13—
"	rjava	5-50
"	rumena	5-50
"	bela	5-50
"	sortirana	3—
Mast za čevlje, črna	"	5—
"	rjava	zav. 5—
Belin	"	2—
Olje za mazanje podplato	stekl.	8—
Krtače za blato	kom.	4—
"	mazanje	1-50
"	svetlenje	12—
Vežalke, črne, kratke	par	1-25
"	srednje	1-50
"	dolge	1-75
"	rjave, kratke	1-25
"	srednje	1-50
"	dolge	1-75
"	usnjene, črne	2—
"	rjave	2—

Razno

Brusači	kom.	13—
Celofan, papir	zav.	2-50
Čistilo za parkete	mal. doza	13—
"	vel. "	23—
Črnilo	stekl.	3-25
Flit	mal. doza	16—
"	vel. "	29—
"	s škropilko	kart. 51—
"	škropilka	kom. 22—
Grafit	"	—50
Hobby, prašek	zav.	4—
Kadilo	kg	35—
Kolofonija	"	11—
Kladiwa za meso	kom.	12—
Kolesa moška, kromirana	1150- do 1450-	
"	damska, kromir.	1150- do 1550-
"	moška, poniklj.	kom. 1200-
Plašči za kolesa	"	70—
Zračnice za kolesa	"	16—
Likalit	zav.	3—
Krtače za obleko	kom.	16—
"	parkete	27—
Krtače za ribanje	"	5—
"	"	6—

Krtače za roke	"	2-75
"	roke, dvostr.	5—
"	zobe, male	9—
"	velike	13—
"Mali sadjar"	knjiga	5—
"Mali vrtnar"	"	5—
Metle, male	kom.	10-50
"	velike	13—
Metlice, otroške	"	6-50
"	za obleko	6-75
"	posodo	1-75
Morska trava la	kg	4—
Muholovci	kom.	—75
Nagrobne lučke	kart.	11—
"	v keram.	
lončkih	kom.	3-75
Nočne lučke	škatl.	1-75
Obešalniki, mali	kom.	2-50
Olje za šivalne stroje	stekl.	4-75
Omela, bombažna	kom.	32—
"	mala	12—
"	za parkete	24—
Omelčka za čiščenje ste-		
klenic	7.50 do 15—	
Pasta za peči	škatl.	3—
Peharji, srednji	kom.	4—
"	veliki	4-50
Papir klosetni	zav.	2-50
Peresniki	kom.	2—
Pergament papir	pola	1—
Pesek za email posodo	zav.	1—
"	"	1-50
"	"	2—
"	alum.	2-50
Pile, trioglate srednje	kom.	5—
"	velike	5-50
"	plošnate, male	9-50
"	srednje	11—
"	velike	13—
Platn. vreč. za ca 8 kg	"	5—
"	15 kg	8—
"	25 kg	11-50
"	45 kg	16-50
Prašek za čiščenje zlata		
in srebra	zav.	3-25
Prazne pušice	kom.	5, 10
Predpražniki Ia	16— do 49-	
"	Ila	kom. 10—
"	IIla (slama)	4—
Prijatelj gospodinj (za		
štedilnik)	"	110—
Rahljači, brez ročaja	"	12—
"	z ročajem	15—
Semena zelenjadna	zav.	1—
Sidol	tuba	5-50
Svitol	"	5—
Vitol	"	5-50
Sita patent	kom.	20—
Snažilne gobice za po-		
sodo	"	1-50
Solnice, lesene	"	9—
Stručnice, male	"	6—

Stručnice, velike	kom.	8—
"	srednje	7—
Sukanec, bel, črn		
št. 10—12	valj.	4-50
Sukanec, bel, črn		
št. 16—36	"	3-50
"	40—60	2-75
Sveče, dolge	zav.	—
"	kom.	—
"	kratke	zav. —
"	kom.	—
"	božične	zav. 5-75
Svinčniki, navadni	kom.	1-50
"	tintni	3-50
Šivanke	zav.	1-50
Šmirkovo platno, belo	pola	1-50
"	sivo	2—
Sparklet steklenice	kom.	150—
"	patroni, polni	4-50
"	prazni	2-50
Sted Regulator obroči:		
160—220 mm	"	60—
230—240	"	75—
Sted Regulator plošče:		
18×12 col	"	115—
21×12	"	120—
Tepači, mali	"	8-50
"	srednji	13-50
"	veliki	18-50
Umetno gnojilo	kg	2—
Vim	zav.	2-50
Vit	"	4-50
Vžigalice	"	10—
"	škatl.	1—
"	male	0-50
Zobotrebci	zvez.	—25
Jedilni pribor, navadni,		
alpaka in kromiran	Po izbiri	

Kurivo

Drva, bukova, cela	Po dnevni ceni
"	
"	
"	Po dnevni ceni
"	
"	
Premog, trboveljski, kosovec	
Dovoz se pri kurivu posebej zaračuna.	
Velika izbira manufakture, perila, nogavic, rokavic, galanterijskega blaga, dežnikov, klobukov in preprog. Emajlirana kuhinjska posoda, vse vrste porcelana, stekla, žarnice itd.	
Naša prodajalna na Jesenicah prodaja poleg špecerije tudi vse galanterijsko blago.	
Naprošamo člane, da prilagajo k naročilu platnene vrečice za vse drobno blago. Vrečice lahko dobite v vseh naših prodajalnah po nizki ceni.	
Svetujemo, da hranite vse mlevske izdelke odprte na zračnem in hladnem prostoru.	
Člani, ki jemljejo moko v originalnih vrečah se naprošajo, da vreče vračajo.	